NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Sestdiena, 1996. gada 7. decembris ● Nr. 90 (6711)

NEDĒĻA LATVIJĀ

◆ Saeima beidzot galīgajā lasījumā pieņēma likumu «Par zemes privatizāciju lauku apvidos». Pieņemtais likums brīvi zemi iegādāties aizliedz nepilsoņiem, sabiedriskajām organizācijām, izņemot reliģiskās organizācijas, ārvalstu fiziskajām un juridiskajām personām no valstīm, ar kurām Latvijai nav starptautisku līgumu.

◆ Saeima nolēma, ka no 1997. gada 1. janvāra ienākuma nodoklis (25%) būs jāmaksā tiem pensionāriem, kuru pensija pārsniedz 100 latus.

◆ Turpinājās «politiskās spēles» rajonu pašvaldību dēļ. Saeima jau bija noraidījusi priekšlikumu par vēlētu rajonu padomju likvidēšanu, tomēr šonedēļ «Latvijas ceļa» frakcija un vēl daži deputāti šo jautājumu atkal izvirzīja apspriešanai parlamentā. Ceturtdien valdības atbalstīto variantu – jaunas rajonu pašvaldības nevēlēt, bet pagarināt pašreizējo deputātu pilnvaras kamēr tiek izstrādāta administratīvi teritoriālā reforma, – pieņemt neizdevās, jo «Tēvzemei un Brīvībai» un vēl vairākas frakcija nepiedalījās balsošanā. Saeimas sēdi nācās pārtraukt. «Politiskās spēles» turpinājās vakar... Un vajadzīgais balsu skaits tika savākts, – rajonu padomju pilnvaras pagarinātas līdz 1997. gada beigām.

◆ Beidzot arī Latvijai ir savi ģenerāļi, turklāt – uzreiz divi. Ar Ministru kabineta rīkojumu ģenerāļa speciālā dienesta pakāpe piešķirta Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta departamenta priekšniekam pulkvedim Jurim Ļabim un Policijas departamenta priekšniekam policijas pulkvedim Aldim Lieljuksīm.

◆ Ministru kabinets izdarīja grozījumus noteikumos par pasta pakalpojumu tarifiem. No 1997. gada 1. janvāra tiks ieviesti jauni augstāki tarifi. Sūtot vēstules līdz 20 gramiem pa Latviju, tarifs palielināsies par 2 santīmiem, uz Eiropu – par 4 santīmiem, uz pārējām valstīm – par 6 santīmiem.

◆ Latvijas Banka paziņoja, ka pēc tās aprēķiniem 1996. gada beigas esot finansu krīzes pārvarēšanas beigu posms un turpmāk gaidāma ekonomikas augšupeja. Latvijas Banka prognozē, ka nākamo pāris gadu laikā inflācija Latvijā nokritīs zem 10% gadā, bet iekšzemes kopprodukts 1997. gadā pieaugs par 3,5 – 4%.

◆ 5. decembrī arī Latvijā sākās ebreju Hanuka gaismas svētki, kas ilgs 8 dienas. Hanuka svētkus svin, atzīmējot ebreju tautas uzvaru brīvības cīņās pret grieķiem 166. gadā pirms Kristus ēras.

«Preiļu grauds» spriež par privatizāciju

Kooperatīvās sabiedrības «Preiļu grauds» kārtējā sanāksmē apspriesta lauksaimniecības uzņēmumu privatizācija.

Zemnieki lēma par piedalīšanos Jēkabpils labības kombināta privatizācijā. Preiļu Valsts linsēklu stacijas vadītājs Jāzeps Elksnis pastāstīja, ka arī linsēklu stacija nodota privatizācijai un ir izstrādāti tās noteikumi. Pieteikties šī objekta privatizācijā pretendenti var līdz 1997. gada 2. martam.

Sanāksmes dalībnieki nolēma par piedalīšanos linsēklu stacijas privatizācijā 10. decembrī sarīkot atsevišķu sanāksmi. Uz to tiek aicināti visi ieinteresētie zemnieki rajona padomes zālē plkst. 14.00.

A.Iļjina

Kur meklēt gaismu Adventes laikā un kā to dot citiem?

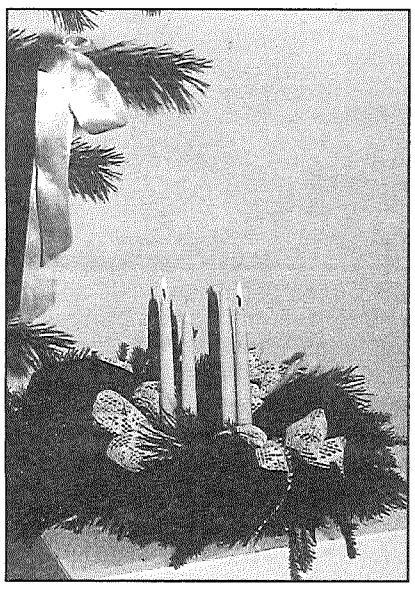

Paliec klusu. Ieklausies: Advente nāk — ilgu un gaidīšanas laiks. Jautāsiet — kas tad tiek gaidīts? Atbildi zinās jebkurš pieaugušais, arī bērns. Tikai katram tā skanēs savādāk. Otriem jau varētu nemaz nejautāt, jo, re, tur, istabas kaktā pie mūrīša, bariņš bērnu uz saviem mazajiem pirkstiņiem skaita, cik dienu vēl atlicis līdz Ziemassvētkiem, kā arī, vai Salavecim deguns būs sārts no sala vai ne.

Turpretī pieaugušie, noguruši no dzīves rūpēm, gaida, kad atskanēs vārdi:«Gods Dievam augstumos un miers virs zemes labas gribas cilvēkiem.» (Lk. 1,14) Viņi gaida pasaules Pestītāju, jauna laikmeta un jaunas dzīves ievedēju. Viņi gaida gaismu tumsībā, šai rudenīgajā veļu laikā. Kas viņiem gaismu dos? Kas to nesīs? Tad, lūk, paceliet savus skatus uz augšu, jo Dievs runā ar Jums: «Tad Jēzus atkal runāja uz viņiem, sacīdams: «Es esmu pasaules gaisma; kas seko man, tas patiesi nestaigās tumsībā, bet tam būs dzīvības gaisma.»» (Jāņa 8,12)

Mūžīgā «dzīvības gaisma» — atspīdums no Dieva vaiga. Lūgsim tad, lai neaizietu garām mums šis atspīdums! Lūgšana — tās ir dvēseles dziļākās ilgas, izteiktas vārdos vai klusuma apspiestas sevī, tāpat kā mīlestība. «Ja mēs mīlam cits citu, tad Dievs mājo mūsos.» (Jāņa 4,12) Tātad gaisma jāmeklē mūsos pašos, jo Jēzus ir tā gaisma, kas radīs mājvietu mūsu sirdīs. Nebīsimies no tā. Viss labākais, cēlākais, svētākais mūsos ir Dieva atklāšanās mūsos.

Nesīsim gaismu sevī! Jo šī gaisma, kas nāks no mūsu atvērtajām sirdīm, piepildīs tukšās un tumšās. Caur gaismas stariem palīdzība plūdīs un mute laipnus vārdus sacīs.

Un tad gaisma pati nāks. Tā liesies no sirds uz sirdi. Tai nebūs ne sākuma, ne gala. Gaisma ir mūžīga, tāpat kā Dievs!

Zanda Reitere,
Līvānu Evanģēliski luteriskās draudzes locekle

Siera ražotāju konkurss Preiļos

Piensaimnieku savienība Preiļos organizēja Latvijas piena pārstrādes uzņēmumos ražotā siera laboratorisku pārbaudi un degustāciju. Konkursam bija iesūtīts 71 Latvijā ražotā siera paraugs, bet līdz degustācijai nonāca 68. Daži sieri pēc pārbaudes laboratorijā no konkursa tika izslēgti, jo neatbilda standartiem.

Tradicionāli šāda skate tiek rīkota ik pēc diviem gadiem, un Preiļos notikusī parādīja, ka siera ražošana Latvijā paplašinās, nāk klāt jauni produkcijas veidi dažādās sieru grupās.

Cieto sieru grupā 1. vietu konkursā ieguva akciju sabiedrības «Preiļu siers» ražotais Baltijas siers. Vairākas balvas saņēma «Rīgas piensaimnieks» un citi siera ražotāji. Pavisam skatē piedalījās 24 Latvijas piena pārstrādes uzņēmumi.

A.Iļjina

Preiļu Valsts ģimnāzija saņem Sorosa fonda līdzekļus

Preiļu Valsts ģimnāzijas direktors Jānis Eglītis «Novadniekam» pastāstīja, ka ģimnāzija piedalījusies Sorosa fonda rīkoto projektu darbā un par to saņēmusi 4000 latu prēmiju datortehnikas modernizācijai.

Jau tuvākajā laikā ģimnāzija pieslēgsies INTERNET tīklam.

A.Iļjina

Krājbankas Ziemassvētku «sveiciens» klientiem

■ Šonedēļ uz «Novadnieka» redakciju bija atnākuši vairāki Preiļu iedzīvotāji. Arī pa telefonu esam uzklausījuši sašutuma pilnas atsauksmes par pēdējo «Godmaņa bankas» jauninājumu — sākot ar šī gada 1. decembri katram klientam ir jāpiemaksā pa desmit santīmiem par katru kvīti, apmaksājot patērētās gāzes un elektrības rēķinus.

Cilvēki ir neizpratnē, sak, kas tā par kārtējo laupīšanu? Vai tad «Latvenergo» un «Latvijas gāze» jau nemaksājot Krājbankai par viņu klientu apkalpošanu?

Lai noskaidrotu situāciju, devos uz Krājbankas Preiļu nodaļu. Pie komunālo maksājumu lodziņa cilvēku ka biezs. Pārsvarā padzīvojuši ļaudis, pensionāri. Katrs steidz samaksāt tos pāris latus par gāzi un elektrību. Un katrs no viņiem ar neizpratni uzklausa bankas darbinieci, kura lūdz piemaksāt vēl pārdesmit santīmus.

Desmit, divdesmit, četrdesmit santīmi — pensionāriem un bezdarbniekiem, kuri jau tā nevar savilkt galus kopā, arī tā ir liela nauda. Ir jāšķiras no pāris kukulīšiem maizes mēnesī.

Vadošā ekonomiste M.Pastare parādīja Latvijas Krājbankas valdes apstiprinātos pakalpojumu tarifus fiziskajām personām. Dokumenta 6.1. punktā tad arī ar melnu uz balta rakstīts, ka no klienta ir jāiekasē 10 santīmi par katru kvīti. Tātad, tas nav nekāds izdomājums, bet gan Godmaņa kunga «sveiciens» tiem «mazajiem cilvēciņiem» visos Latvijas nostūros, kuriem nav citu izvēles iespēju kā vien iet uz to pašu Krājbanku.

M.Pastare atzina, ka pēdējās dienās darbiniecēm klājas grūti. Cilvēki ir sašutuši un neapmierināti. Lai gan viņi paši skaidri apzinās, ka ne jau operatores ir šajā ķezā vainojamas, viss rūgtums taču tiek viņām.

Lai noskaidrotu, vai arī pārējās Preiļos strādājošās bankas negatavojas savus klientus pārsteigt ar līdzīgām nepatikšanām, jautāju par to vispirms «Zemes bankā». Atbilde bija viennozīmīga — nē. Cilvēki ir pārāk nabadzīgi. Un vispār tādas lietas jākārto nevis ar individuālajiem klientiem, bet ar «Latvenergo» un «Latvijas gāzi».

Arī «Latvijas Hipotēku un zemes bankā» atzina, ka nekādus papildus maksājumus neņem un negrasās to darīt. Līdzīgi arī akciju komercbankas «Baltijas Tranzītu banka» Līvānu filiāles norēķinu grupā. «Unibankas» Preiļu nodaļas pārvaldnieks A.Jermolajevs paskaidroja, ka Latvijā bankās maksājumu struktūra esot visai atšķirīga no ārzemēs pieņemtā. Tur komisijas par operācijām ienes tik daudz līdzekļu, ka pilnīgi pietiek banku uzturēšanai. Latvijas bankās komisijas nauda nav pietiekama. Taču individuālie klienti nedrīkst ciest. Šīs lietas jārisina starp bankām un uzņēmumiem līgumu ceļā.

Latvijas centrālajos preses izdevumos jau pavīdēja informācija, ka republikā ir apmēram 550 tūkstoši pašvaldību un valsts dzīvokļu, apmēram 300 tūkstoši kooperatīvo dzīvokļu. Kur nu vēl individuālās mājas... Bet visi taču patērē gāzi, patērē elektroenerģiju, par ko maksā ik mēnesi. Tad nu sanāk, ka vienā mēnesī viņi varētu Krājbankai ielikt kabatā aptuveni 170 tūkstošus latu.

Ja vien neatmetīs ar roku un neies kārtot komunālos maksājumus uz kādu citu banku. Paldies dievam, Preiļos tādu ir pietiekami, un visas labprāt gaidīs pie sevis jaunus klientus. Par to es pārliecinājos personīgi — visur darbinieki ir laipni, smaidīgi, arī rindās nav jāstāv.

Bet ko darīt laukos, kur Krājbanka būtībā ir monopolists? Izeja ir viena — veikt maksājumus par patērēto elektroenerģiju (bet laukos iedzīvotāji maksā pārsvarā tieši par elektrību) pasta nodaļās. To var izdarīt praktiski visās nodaļās. Vienīgi jāpacenšas norēķināties līdz 25. datumam. Bet tie jau ir sīkumi.

Visā rajonā Krājbankai esot apmēram 35 tūkstoši klientu. Pagaidām. Jo diezin vai visi gribēs labprāt atstāt ik mēnesi «Godmaņa bankai» tos pāris kukulīšus maizes, ko vai nopirkt par pārdesmit santīmiem.

L.Kirillova

■ Jaunākās vietējās ziņas, ■ Aktuāla informācija zemniekiem, ■ Informācija par Preiļu rajona padomes, Preiļu un Līvānu pilsētas domes lēmumiem, ■ Ziņas no pagastiem, ■ Kultūras un izglītības jaunumi, ■ Ziņas no policijas un tiesu hronika, ■ Televīzijas (ar šodienu – arī Līvānu TV) programma visai nedēļai un... ■ vēl daudz kas cits

«NOVADNIEKĀ».

Laikrakstu 1997. gadam iedzīvotāji var pasūtīt līdz 22. decembrim, iestādes un organizācijas – līdz 2. decembrim. Abonēšanas maksa: vienam mēnesim Ls 0,90, trim mēnešiem Ls 2,70, sešiem mēnešiem Ls 5,40, deviņiem mēnešiem Ls 8,10, visam gadam Ls 10,80.

Atskats uz 29. novembrī Rudzātu pagastā notikušo «Lauku Avīzes» dienu

■ Šī pasākuma ietvaros rajona iedzīvotājus uzklausīt ieradies bija «Lauku Avīzes» galvenais redaktors Voldemārs Krustiņš, Zemkopības ministrs Roberts Dilba, Saeimas deputāti Anna Seile, Ādolfs Ločmelis un Saeimas priekšsēdētājs Alfrēds Čepānis. Atbildes uz iedzīvotājus interesējošiem jautājumiem sniedza arī juriste mantošanas un zemes reformas jautājumos Dagnija Zicāne, juriste darba likumdošanas un politiski represēto tiesību aizsardzības jautājumos Rita Dindune, Labklājības ministrijas pensiju lietu speciālists Džems Sūngailis, Hipotēku un zemes bankas kredītresursu un aizdevumu departamenta direktors Juris Lujāns, psiholoģe Ginta Teivāne.

Pārlieku iluzori būtu domāt, ka šī tikšanās atrisināja kaut vienu no zemnieku vai rajonu pašvaldību aktuālajām problēmām, tā bija kārtējā apmainīšanās ar informāciju «mums par jums un jums par mums» jeb kārtējā «sirds kratīšanas diena».

Kamēr iedzīvotāji konsultējās pie speciālistiem, uz rajona pagastu vadītāju un rajona padomes priekšsēdētāja Ilmāra Meluškāna jautājumiem nācās atbildēt Saeimas priekšsēdētājam A.Čepānim. Akūtākais jautājums, kas pašreiz uztrauc pašvaldību vadītājus, ir nākamā gada budžets. Veidojas situācija, ka to funkciju izpildei, kas tiek nodotas pašvaldībām, nenāk līdzi pietiekošs finansējums. Rajona posma finansēšanai pašvaldību budžetā paredzēti līdzekļi tikai nākamā gada 1. ceturksnim, un loģisks iznākums varētu būt rajona padomju eksistences izbeigšanās pēc marta, jo nebūs naudas.

I.Meluškāns izteica savu satraukumu arī par līdzekļu sadales sistēmu veselības aprūpes finansēšanai nākamgad. 1997. gada budžetu par cerīgu neuzskata arī A.Čepānis. 12. decembrī budžeta projekts tiks izskatīts 2. lasījumā, un Demokrātiskā partija «Saimnieks» ir iesniegusi priekšlikumus pašvaldību budžeta palielināšanai par Ls 20 miljoniem. Pagaidām Ministru prezidents A.Šķēle 20 miljonu budžeta deficītam nepiekrīt. DPS cer, ka šos labojumus atbalstīs frakcijas «Tēvzemei un Brīvībai» un LC. Ja budžetu neapstiprinās ar labojumiem, A.Čepānis pieļauj varbūtību, ka DPS tad pāries opozīcijā, bet pašvaldību finansiālā situācija nākamgad vispār būs neapskaužama. Šobrīd kompromisu nav atraduši arī veselības valsts ministrs un labklājības ministrs jautājumā, kā novirzīt līdzekļus medicīnai — centralizēti vai caur slimokasi.

Tas, ka jau šobrīd situācija Preiļu rajonā un Latgalē ir neapskaužama, lieku reizi apstiprināja arī visas pārējās pretenzijas, ko nācās uzklausīt A.Čepānim. Zemniekiem nav reālu iespēju orientēties uz plānveidīgu saimniecisku darbību, jo viņi netiek savlaicīgi informēti par subsidēšanas noteikumiem — cik, par kādas kvalitātes un kāda veida produkciju konkrētā gadā subsīdijas būs. Eksporta subsīdiju izmaksas tiek aizkavētas a/s «Preiļu siers». Tiek aizkavētas izmaksas arī zemniekiem par nodoto produkciju, grūti atrast produkcijas noieta tirgu, jo nav savlaicīgas informācijas, kas un par kādām cenām zemnieku saražoto būs gatavs pirkt.

Rajona pašvaldību vadītāji pesimistiski raugās arī uz tā dēvēto depresīvo reģionu noteikšanu Latvijā. Var gadīties, ka tas atkal būs tikai statuss bez reāla finansējuma. Šobrīd daudzos Latgales rajonos nav attīstīta infrastruktūra, ne Lattelekom, ne Latvenergo, ne «Latvijas Dzelzceļš» Latgalē investēt īpaši nevēlas. Pašreiz nav skaidrs arī, kā Latvijas lauksaimniecību ietekmēs ratificētais brīvā tirgus līgums starp Baltijas valstīm, vismaz līdz šim noslēgtie līgumi nav bijuši zemniekiem labvēlīgi, tāpat kā nav labvēlīga arī lauksaimniecības subsidēšanas un kredītu politika. Likumi tiek laboti visās iespējamajās kombinācijās, un zemniekiem šis jūklis traucē normāli strādāt, tāpat kā pārlieku daudzie nodokļi. Pagastu vadītājuprāt zemniekiem pilnīgi pietiktu ar 2 nodokļiem — zemes un sociālo. Pagastu budžeti ir tik niecīgi, ka katra lata izlietojums visiem redzams, to ļoti viegli var pārbaudīt arī jebkura kontrole, toties ministriju līmenī milzīgi līdzekļi bieži vien pazūd bez pēdām, un neviens par to neatbild.

Būtībā visas šīs problēmas ir vispārzināmas, un situācija neuzlabojas, jo pamatā valdības politika ir orientēta uz Latvijas iedzīvotāju lielāko daļu — pilsētniekiem, nevis uz lauciniekiem, lauku cilvēkiem arī ir daudz grūtāk nokļūt uz Rīgu, lai savas prasības izteiktu piketos pie Ministru kabineta. Grūti bija A.Čepānim atbildēt uz izvirzītajām pretenzijām, līdz beidzot šī atbildēšana sāka līdzināties laucinieku izglītošanai politikā. Ieskatam — dažas no šīm atbildēm:

❒ «..Zemniekiem lētus kredītus bankas neaizdos, jo inflācija ir ap 16%, arī kredītprocents nebūs zemāks.

Subsidēšanas noteikumi savlaicīgi netiek paziņoti tāpēc, ka nav garantijas, vai Zemkopības ministrija šim mērķim naudu no budžeta saņems, līdz ar to, — vai to saņems zemnieki.

Sarunās ar A.Šķēli ir izdevies panākt, ka ZM saņems visu naudu, kas 1997. gadā atvēlēta subsidēšanai (Ls 9,3 milj.), un galvenokārt subsīdijas paredzētas pārtikas kviešu audzētājiem, par miežiem, auzām, rudziem tās ir stipri niecīgas.

Nauda eksporta subsīdijām ZM ir ienākusi, kāpēc ZM bremzē eksporta subsīsiju izmaksu «Preiļu sieram», pateikt nevaru. Varbūt kādam interese šo uzņēmumu par pāris latiem privatizēt, kad tas būs nogājis uz grunti.

Valsts atbild tikai par valsts uzņēmumiem, ja zemnieks noslēdzis līgumu ar privāto pārstrādes uzņēmumu un nesaņem samaksu par nodoto produkciju, tad lai pats arī kārto šīs lietas.

❒ ..Privatizācijai, zemes saņemšanai utt. Latgalē jābūt ar atvieglotiem noteikumiem, nevis vienādi ar visu Latviju, jo pašreiz ārvalstu uzņēmējsabiedrības izrāda interesi un ir ar mieru ieguldīt līdzekļus lauksaimniecībā tikai Zemgalē un Kurzemē, par Latgali tādas intereses nav.

Citu valstu interesēs nav attīstīt Latvijas ekonomiku, bet gan veicināt savu valstu ražotās produkcijas noietu Latvijā. Latvija ar 2,5 milj. iedzīvotāju ir niecīgs tirgus pasaules valstīm, vērā ņemams ir tikai triju Baltijas valstu kopējais tirgus. Noslēgtais brīvās tirdzniecības līgums starp Baltijas valstīm nedaudz uzlabos situāciju Lietuvas zemniekiem, pasliktinās Latvijas zemniekiem, bet pircējs Latvijā būs ieguvējs.

Kamēr Lietuvas zemniekiem būs izdevīgāk pārdot Latvijā, viņi to darīs, robežas te neglābs, tāpat, ja Lietuvas vai Igaunijas pircējs gribēs pirkt Latvijas preci, viņam to neaizliegs.

Latvijas zemnieku neiznīcinās Latvijas valdība, bet gan viņa darba ražīgums. Kad noslēdza līgumu ar ES par lauksaimniecības produkcijas tirdzniecības kvotām, Latvijas tirdzniecības apjoms Eiropā bija 0,2%. Latvija savu produkciju var eksportēt uz ES, atbilstoši viņu standartiem, bet tos izpildīt nevaram, tādēļ netiek izpildītas arī mūsu kvotas uz Eiropu, bet viņu kvotas uz Latviju tiek pārpildītas trīskārt. Eiropā lauksaimniecība tiek subsidēta, tādēļ viņi spēj pārdot mums lauksaimniecības produkciju par ievērojami zemākām cenām. Lai latviešu bauriem nebūtu jāmaksā tādas pat subsīdijas, ES mūs tik ātri neuzņems, jo mēs šai Savienībai neesam vajadzīgi, tā mums ir vajadzīga.

Svarīgi ir atrisināt politiskās problēmas ar Krieviju, jo 1/3 daļu no Latvijas budžeta ienākumiem dod tranzīts.

❒ ..Jaunajam — nekustamā īpašuma nodoklim, ir noteikti griesti — ne vairāk kā 1,5% no kadastrālās vērtības. Pašvaldībām ir tiesības to regulēt, bet ne lielāku par 1,5%. (Pašvaldības nevarēs nodokli samazināt, jo pašvaldību funkciju izpildei nav pietiekoša finansējuma, tāpēc svarīgs katrs lats. Bet kā cilvēki samaksās nodokli, ja ekonomiskā situācija neuzlabojas?) Kā balsos Saeima, nav zināms, ierosinājumi no pašvaldībām un komisijām ir dažādi.

Tikšanās ar iedzīvotājiem Rudzātu vidusskolas zālē. Uz skatuves (no labās) tautas kalpi: Ā.Ločmelis, A.Seile, R.Dilba, A.Čepānis, kā arī V.Krustiņš, prāvests P.Onckuls, I.Meluškāns, pagasta padomes priekšsēdētājs Ē.Vaivods.

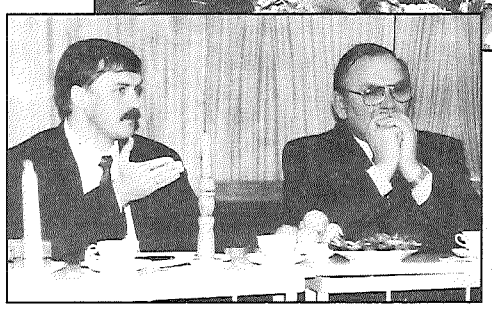

Tagadējais rajona padomes priekšsēdētājs I.Meluškāns un bijušais partijas rajona komitejas 1. sekretārs A.Čepānis. Mainās laiki un valdīšanas, bet problēmas rajonā kā bijušas, tā paliek...

❒ ..Pašreizējā vēlēšanu sistēma nav pilnīga, labāka ir Lietuvā, ir partiju listes un vienmandāta vēlēšanu apgabali. Latvijas Tieslietu ministrijā reģistrētas 33 partijas, 19 piedalījās vēlēšanās, 9 tika ievēlētas. Ar laiku partiju būs mazāk, daļa atmirst, notiek koalīciju veidošanās, apvienošanās process.»

Pēc šīs sarunas A.Čepānis, A.Seile, Ā.Ločmelis, V.Krustiņš un R.Dilba tikās ar iedzīvotājiem.

Zemkopības ministrs informēja, ka ZM ir izstrādāta programma, lai nākamgad zemniekiem radītu lielākas iespējas saņemt kredītus. ZM budžetā paredzēti līdzekļi arī lauksaimniecības tehnikas atjaunošanai, tehnoloģijas uzlabošanai. Nauda nav tik liela, lai segtu daļu no iegādātās tehnikas vērtības, tāpēc segti tiks kredītprocenti (ap 10%), ja z/s tehnikas iegādei ņēmusi kredītu. Atrisināts jautājums arī par subsīdiju izmaksām par 2. pusgadu. Nauda pārskaitīta šķirnes sēklaudzētājiem, sarežģītāk ir ar lopkopības subsidēšanu. 4. ceturkšņa subsīdijas tiks izmaksātas tikai nākamā gada sākumā.

Nākamgad celsies degvielas cenas (saistībā ar akcīzes nodokli), nedaudz pieaugs minerālmēslu cenas, lielas svārstības produkcijas iepirkuma cenās nav paredzamas.

A.Seile, savukārt, informēja, ka pie MK izveidota darba grupa, kur ietilpst Centrālās zemes komisijas pārstāvji, lai lemtu, ko darīt ar brīvajām zemēm Latvijā. Ja līdz 1. februārim pagastu pašvaldības paziņos par zemes reformas beigām pagastā, tad pagastam pienāksies 50% no brīvās zemes, tai skaitā no mežiem. Ja pašvaldība nepaziņos par noslēgumu, pēc 1. februāra brīvā zeme nonāks valsts īpašumā un tai tiks noteikta sadales kārtība. Centrālā zemes komisija nolēmusi, ka brīvā zeme jāatdod par kompensācijas sertifikātiem tiem, kas dzīvo pagastu pašvaldībās (īpaši daudzdzīvokļu mājās) un zemi, nezināšanas dēļ, pieprasījuši palīgsaimniecības izveidošanai, nevis piemājas vai z/s izveidošanai. Jādod iespējas brīvo zemi pirkt arī tiem, kam tā vajadzīga saimniecības paplašināšanai. Tāds ir A.Seiles viedoklis.

Tā kā visa lemšana tomēr notiek Rīgā, deputāti ierosināja rajona pagastu vadītājiem nākamā gada sākumā Rīgā tikties ar ministriem un tur arī izteikt savas pretenzijas un priekšlikumus.

Daina Kursīte
Andra Kursīša foto

Apsveikumiem Ziemassvētkos un Jaungadā — 30% atlaide!

«Novadnieks» piedāvā pašvaldībām, iestādēm, organizācijām un firmām ar avīzes starpniecību sveikt savus iedzīvotājus, darbiniekus un klientus Ziemassvētkos un Jaungadā. Apsveikumiem Ziemassvētkos un Jaungadā — 30% atlaide!

Apsveikumus pieņem līdz 18. decembrim redakcijas grāmatvedībā darbdienās no plkst. 9 līdz 12 un no plkst. 14 līdz 17.
Tālrunis uzziņām 22305.

Lauksaimniecības tirgus un cenu informācijas sistēmas izveidošana Latvijā

Par šādu tematu Rīgā notika seminārs rajonu lauksaimniecības departamentu direktoriem, kuru organizēja Latvijas Valsts agrārās ekonomikas institūta Lauksaimniecības tirgus veicināšanas un cenu informācijas centrs sadarbībā ar LR Zemkopības ministriju un kooperācijas partneriem — ASA institūtu Bonnā (Vācija).

Seminārā piedalījās lektori no Bonnas un Berlīnes, Zemkopības ministrijas darbinieki. Par projektu «Lauksaimniecības tirgus un cenu informācijas sistēmas izveidošana Latvijā» stāstīja Valsts agrārās ekonomikas institūta lauksaimniecības tirgus veicināšanas centra vadītāja Ingūna Gulbe.

Lauksaimniecības tirgus veicināšanas un cenu informācijas centrs darbu Latvijā uzsācis tikai šogad. ASA un centrs sācis projekta sagatavošanu katrs savā valstī, izveidojot vispārējās realizācijas pakāpju shēmu.

Pirmie secinājumi un rezultāti ir šādi: šobrīd Latvijā nav funkcionējošas visaptverošas tirgus un cenu informācijas sistēmas (TICIS). Tirgus un cenu informācijas sistēmas attīstīšanai perspektīvā nepieciešams kooperēties ar citām Baltijas valstīm. Tad varētu attīstīt kvalitatīvi jauna tipa tirgus un cenu informācijas pārskatus visām trim Baltijas valstīm.

Mūsu rajona lauksaimniecības departamenta direktors Jānis Vucēns, kurš piedalījās seminārā, pastāstīja, ka tā dalībnieki saņēmuši arī pirmo tirgus cenu apskatu (biļetenu), ko turpmāk izdos regulāri. Informācijai jāsatur ziņas par cenām ne tikai šodien, bet arī rīt, parīt, pēc nedēļas. Ja Lauksaimniecības tirgus veicināšanas un cenu informācijas centrs šādu prognozi sniegs, tas būs vajadzīgs un iemantos zemnieku atbalstu.

A.Iļjina

Par visu maksāju es...

■ Lai arī «Novadnieks» šogad jau vairākkārt ir rakstījis par apkures jautājumiem, un apkures sezona Preiļu rajonā rit pilnā spārā, daudzām ar siltumpiegādi saistītajām problēmām varētu būt nepieciešams sīkāks izklāsts. Šajā rakstā ir mēģināts ieskicēt apkures problēmu risinājuma ceļus Līvānos, iespēju robežās sniedzot salīdzinājumu ar citām Latvijas pilsētām.

Maksa par siltumu

Pamatjautājums, kas visvairāk uztrauc iedzīvotājus, ir apkures tarifa lielums. Ir dzirdēts arī apgalvojums, ka Līvānos tas esot viens no lielākajiem valstī. Šeit vispirms jārunā par to, ka jau trešo apkures sezonu pilsētā nav stingri fiksēts tarifs apkures sezonai. Precīzi savu maksājumu var prognozēt tikai tie dzīvokļu īrnieki, kuri kopš maija ir noslēguši līgumu par Ls 0,20 kv.m iemaksu katru mēnesi līdz nākamā gada aprīļa beigām. Šis tarifs ir negrozāms, un maksātājiem tiek garantēta siltuma piegāde 176 dienu ilgumā. No 2870 dzīvokļu īrniekiem priekšapmaksas līgumus ir noslēguši 538 iedzīvotāji. Pārējai iedzīvotāju daļai ir noteikts Ls 0,40 kv.m tarifs mēnesī ar papildus maksājumu pēc apkures sezonas beigām. Piemaksas apjoms būs atkarīgs no centrālā siltumskaitītāja rādījumiem, kas parādīs ziemā reāli patērēto siltuma daudzumu. Pēc «Siltumtīklu» uzņēmuma prognozēm vidēji aukstas ziemas apstākļos piemaksa var būt ap Ls 0,20 kv.m, kas atbilst vidējam ikmēneša maksājumam Ls 0,434 kv.m. Līvānu pilsētas dome šādu apmaksas principu uzskata par optimālu, jo katrs patērētājs veic precīzu samaksu par siltumu. Katrā ziņā grūti ir rast atbildi uz jautājumu: «Kad kādā pašvaldībā pēc siltas ziemas patērētājiem ir atmaksāta pārmaksātā nauda?» Kopējās maksājuma summas korekcija ir ieteikta arī Energoapgādes regulēšanas padomes metodikā norēķiniem par patērēto siltumenerģiju.

Kā ir citur?

Līvānu pašvaldība ir apkopojusi informāciju par noteiktajiem iedzīvotāju apkures maksājumiem citās pilsētās: Preiļi — Ls 0,54 kv.m, Jēkabpils — Ls 0,46 kv.m, Krāslava — Ls 0,42 kv.m, Daugavpils — Ls 0,33 kv.m, Rīga — Ls 0,48-0,49 kv.m, Kuldīga — Ls 0,476 kv.m, Limbaži — Ls 0,48 kv.m (Ls 0,50 kv.m parādniekiem), Cēsis — Ls 0,48 kv.m, Dobele — Ls 0,10 kv.m vasarā un Ls 0,28 kv.m ziemā. Arī turpinot šo uzskaiti, var secināt, ka prognozētais līvāniešu maksājums — Ls 0,434 kv.m — ir viens no zemākajiem. Izņēmums šai sarakstā, protams, ir Daugavpils, un tam ir trīs galvenie iemesli. Pirmais — kurināmā daudzumu, ko patērē Daugavpils, iespējams iepirkt tieši no ražotājas rūpnīcas par zemāku cenu, otrais — ir viegli būt labam uz citu rēķina. Daugavpils pilsētas nepilnu miljonu latu lielā parāda sekas pašvaldību izlīdzināšanas fondam smagi izjūt visas Preiļu rajona pašvaldības, kas tādēļ tikai daļēji saņem budžetā garantētās dotācijas no šī fonda. Trešais iemesls, kas nosaka zemāku iedzīvotāju tarifu, ir iespēja daļu no samaksas pārnest uz rūpnīcām, organizācijām un iestādēm. Līvānos nav šādu iespēju atšķirībā no rajonu centru pilsētām, kur atrodas vismaz dažādas valsts un pašvaldību iestādes.

Kurināmais un kredīts

Relatīvi zemo Līvānu tarifu ir bijis iespējams noteikt, veicot izdevīgu kurināmā iepirkumu. Mazuts tika iepirkts par lētu cenu — 73 USD par tonnu neilgi pirms apkures sezonas sākuma, un pirkums tika apmaksāts 20. dienā pēc piegādes, lai šajā laikā nebūtu jāmaksā kredīta procenti. Neskatoties uz to, ka Līvānu pašvaldība ir paņēmusi bankas kredītu 343000 USD apmērā ar vienu no zemākajiem procentu maksājumiem Latvijā — 14,8% gadā (salīdzinājumam: Preiļi — 17% gadā, Jēkabpils — 18% gadā) apkures tarifā šie procenti nav iekļauti. Nekad Līvānos nemaksātāju parādu nasta nav pārlikta uz maksātāju pleciem, bet visiem parādniekiem ir aprēķināta vienreizēja soda nauda 7% apmērā atbilstoši parāda summai šā gada 1. novembrī. Soda nauda tiks izlietota kredīta procentu apmaksai. Kredīta atmaksa gada laikā ir garantēta tika ar domes budžeta līdzekļiem, un nav ieķīlāts neviens domes īpašums. Reāli kredīts tiks atmaksāts no «Siltumtīklu» uzņēmuma iekasētās naudas par apkures pakalpojumiem iedzīvotājiem, organizācijām un arī no domes iemaksām mazturīgo iedzīvotāju pabalstiem deklarāciju veidā.

Apkures sākums

Pašvaldībai ir nācies dzirdēt arī pārmetumus par vēlo siltumpiegādes uzsākšanu šoruden. Pagājušajā gadā apkures sezona pilsētā sākās 23. oktobrī, bet šogad, ievērojot Ministru kabineta Noteikumus daļā par vidējo diennakts temperatūru, — 19. oktobrī, vienu dienu pirms Rīgas. Šī raksta tapšanas brīdī apkure pilnībā nebija uzsākta Gulbenē, Liepājā, Ogrē, Salaspilī un Jaunjelgavā, iespējams — arī citur. Atrāka apkures uzsākšana Līvānos nebija iespējama tikai viena iemesla dēļ — patērētāju parāds iepriekšējās apkures sezonas beigās bija Ls 231456. Šī summa ir lielāka par naudas daudzumu, kas vajadzīgs mazuta iepirkšanai visai ziemai. Pirms diviem gadiem apkures sezona ilga 184 dienas, pagājušā sezona — 179 dienas, un, visticamāk, arī šīs sezonas ilgums pārsniegs priekšapmaksas līgumos garantētās 176 apkures dienas. Ieguvēji ir iedzīvotāji, kuri noslēguši šos līgumus, jo «Siltumtīklu» uzņēmums nav pieprasījis un negrasās pieprasīt maksu par papildus apkures dienām.

Karstais ūdens

Jau trīs apkures sezonas Līvānos nav bijusi nodrošināta siltā ūdens piegāde. Šodien var runāt par vienu šīs problēmas risinājuma ceļu — tas ir saistīts ar siltā ūdens skaitītāju uzstādīšanu. Nav attaisnojusies prakse, kad tika veikta siltā ūdens atslēgšana daļā dzīvokļu. Tas veicināja tikai biežāku ciemos iešanu «uz vannu» vai vienkārši ar tukšu spaini pie trepju telpas kaimiņa, bet nesamazināja kopējo siltā ūdens patēriņu. Patlaban silto ūdeni var pieslēgt tām daudzstāvu mājām, kur vismaz 20% dzīvokļu īrnieku iegādāsies un uzstādīs siltā ūdens skaitītājus un tiks veikta ūdenskrānu noplombēšana pārējos dzīvokļos. Maksa par skaitītāju un tā uzstādīšanu nepārsniedz Ls 25, bet siltā ūdens kubikmetra tarifs būs atkarīgs no pieslēgto dzīvokļu daudzuma robežās no 1,10 Ls/kub.m visu dzīvokļu pieslēgumam līdz 1,97 Ls/kub.m 20% dzīvokļu. Pirmā māja, kur par silto ūdeni tiks maksāts pēc skaitītāja — šoreiz siltumskaitītāja — rādītājiem, iespējams, būs ēka Līvānos, Rīgas ielā 120. Citu ēku īrnieki var organizēties un iesniegt pieteikumus pašvaldībai.

Parādnieki

Vasaras mēnešos patērētāji pakāpeniski ir samazinājuši kopējo parādu summu līdz Ls 133000, tomēr joprojām ļoti sarežģīts ir nemaksātāju jautājums. Nav tālu robeža, aiz kuras var sākties problēmas siltumapgādes nodrošināšanā. Tādēļ pašvaldība ir akceptējusi elektroinstalācijas atslēgšanu dzīvokļiem, kuru īrnieki uzskatāmi par ļaunprātīgiem nemaksātājiem. Atslēgšana ir likumīga, jo instalācija kā ēkas izbūves sastāvdaļa uzskatāma par pašvaldības īpašumu, kura uzturēšanai nepieciešami regulāri komunālie maksājumi. Šogad ir uzsākta arī dažu dzīvojamo māju sekciju atslēgšana no siltuma, ja vertikālē izvietotie dzīvokļi ir parādā par siltumu. Tāpat kā citur, arī šeit «Siltumtīklu» uzņēmums garantē 18 grādu C temperatūras nodrošināšanu blakusdzīvokļos. Lielāko parādnieku lietas regulāri tiek iesniegtas tiesā, un tikai pēdējo mēnešu laikā ir pieņemti lēmumi par 15 ģimeņu izlikšanu no dzīvokļiem.

Perspektīvas

Neracionālās padomju laika ekonomikas sekas mēs izjūtam arī siltumapgādē. Vienu katlumāju un 13 km garas siltumtrases pilsētā nevar uzskatīt par labāko apkures struktūru. Ir vairāki ceļi, kā samazināt izdevumus — katlu mājas rekonstrukcija, siltumtrašu pārlikšana, ēku siltināšana. Tomēr Līvānu situācijā vispirms ir jāsakārto virszemes trašu siltumizolācija un siltumuzskaite. Šogad beidzot ir kļuvuši pieejami Pasaules Bankas kredītresursi ar zemu procentu likmi. Līvānu pašvaldība ir sākusi risināt jautājumu par siltumskaitītāju uzstādīšanu pie visām daudzdzīvokļu mājām un pašvaldības iestādēm. Tas ne tikai dos iespēju katrai mājai operatīvi regulēt siltumpadevi, bet arī mainīs patērētāju attieksmi pret dzīvokļu siltināšanu vai tādu elementāru lietu kā trepju telpu durvju aizvēršanu. Pašreizējos apstākļos tieši siltumtrašu sakārtošana un skaitītāju ar regulatoriem uzstādīšana dos vislielāko ekonomisko efektu, turpretī šodien neattaisnojas pāreja uz cita veida kurināmo. Gāze ir dārgāka par mazutu, koksnes un šķeldas resursi Līvānu apkaimē nav pietiekami un arī, pārejot apkurē uz kūdru, tās transportēšanas izdevumi un sadedzināšanas tehnoloģijas īpatnības sadārdzinās, nevis palētinās apkures tarifu.

Vīsvaldis Gercāns,
Līvānu pilsētas domes priekšsēdētājs

Līvānu pilsētas domē

Par Līvānu pašvaldības bāriņtiesu

Dome nolēma:

1. Līvānu pilsētas pašvaldības teritorijā esošo aizbildniecības, aizgādnības funkciju veikšanai ar 1997. gada janvāri izveidot Līvānu pilsētas pašvaldības bāriņtiesu.

2. Bāriņtiesas sastāvā noteikt tiesas priekšsēdētāju, 3 tiesas locekļus, 2 bāriņtiesas locekļu kandidātus.

3. Izsludināt bāriņtiesas priekšsēdētāja un tiesas locekļu pretendentu pieteikšanos Līvānu pilsētas domē līdz 1996. gada 16. decembrim.

4. Bāriņtiesas priekšsēdētājs un tiesas locekļi domei jāievēl mēneša laikā no domes lēmuma par bāriņtiesas izveidošanu pieņemšanas.

5. Apstiprināt bāriņtiesas priekšsēdētāja (tiesas locekļa) pretendenta pieteikuma un apliecinājuma veidlapu un bāriņtiesas ievēlēšanas kārtību:

— Par bāriņtiesas priekšsēdētāju var ievēlēt pilsētas administratīvajā teritorijā pastāvīgi dzīvojošu vai strādājošu personu, kam ir juridiskā, pedagoģiskā, medicīniskā vai sociālā darbinieka izglītība, kura sasniegusi 25 gadu vecumu un prot valsts valodu.

— Par bāriņtiesas locekļiem var ievēlēt pilsētas administratīvajā teritorijā pastāvīgi dzīvojošas vai strādājošas personas, kurām ir juridiskā, pedagoģiskā, medicīniskā vai sociālā darbinieka izglītība (vai sociālā darbinieka darba stāžs ne mazāks par 1 gadu), kuras sasniegušas 25 gadu vecumu un prot valsts valodu.

— Par bāriņtiesas priekšsēdētāju un tiesas locekļiem nevar ievēlēt personas, kuras ir aizgādnībā; atzītas par maksātnespējīgiem parādniekiem; ir pārtraukta vecāku vara vai ar tiesas spriedumu vecāku vara ir izbeigta; ir sodītas par tīšu noziegumu, neatkarīgi no sodāmības dzēšanas vai tās noņemšanas.

— Bāriņtiesas priekšsēdētāja un tiesas locekļu pretendentiem domei jāiesniedz attiecīga parauga pieteikums un pašrocīgi rakstīts apliecinājums.

— Domes sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komiteja pārbauda iesniegto dokumentu atbilstību likuma un šo noteikumu prasībām, kā arī sagatavo priekšlikumus domei.

— Bāriņtiesas priekšsēdētāju un tiesas locekļus no pieteiktajiem pretendentiem ievēl dome, aizklāti balsojot.

— Ievēlēto bāriņtiesas priekšsēdētāja un tiesas locekļu saraksts ne vēlāk kā 2 nedēļu laikā izliekams redzamā vietā domes ēkā.

6. Domes ekonomistei finansistei H.Jablonskai līdz 1996. gada 18. decembrim iesniegt finansu komitejai priekšlikumus par bāriņtiesai nepieciešamo algoto darbinieku skaitu un amatalgām.

Neapdzīvojamo telpu Rīgas ielā 128 privatizācijas izsoles rezultāti

Izskatot Līvānu pilsētas domes dzīvojamo māju privatizācijas komisijas 1996. gada 20. novembra sēdes lēmumu, dome nolēma:

1. Pārdot neapdzīvojamās telpas ar koppl. 107,2 kv.m Līvānos, Rīgas ielā 128 SIA «LKB-Centrs» par Ls 7880.

2. SIA «LKB-Centrs» mēneša laikā pēc domes lēmuma pieņemšanas noslēgt līgumu ar Līvānu pilsētas domes dzīvojamo māju privatizācijas komisijas priekšsēdētāju I.Svirski par privatizācijas objekta izpirkšanu un veikt līgumā minētos maksājumus 50% latos un 50% sertifikātos.

3. Par privatizācijas tehnisko izpildi un pakalpojumiem, kas saistīti ar objekta privatizāciju, noteikt samaksu Ls 120, kas samaksājami kopā ar pirmo iemaksu. Ar pirkuma līguma noformēšanu saistītās izmaksas sedz pircējs.

Par dzīvojamo māju kopīpašuma uzturēšanas un apsaimniekošanas līgumiem

Izskatot Līvānu DzKSU iesniegumu par dzīvojamo māju kopīpašuma uzturēšanas un apsaimniekošanas līgumiem un maksas noteikšanu, dome nolēma:

1. Slēgt pagaidu «Dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas līgumu» līdz 1997. gada 30. jūnijam ar jauno īpašnieku, kas nopircis privatizētu dzīvokli līdz dzīvojamās mājas privatizācijai savā īpašumā pirkšanas pārdošanas rezultātā.

2. Noteikt maksu par dzīvojamās mājas kopīpašuma uzturēšanu un apsaimniekošanu Ls 0,062 par 1 kv.m mēnesī un PVN 18% Ls 0,011; par mājas daļēju apdrošināšanu — Ls 0,001 par 1 kv.m mēnesī.

Par dienesta viesnīcas Smilšu ielā 3 pakalpojumu apmaksu

Dome nolēma:

Pēc veiktās elektroinstalācijas rekonstrukcijas dienesta viesnīcā Smilšu ielā 3, noteikt šādu komunālo pakalpojumu apmaksas kārtību:

— maksu no dienesta viesnīcas 1 istabiņas 1 mēnesī par izlietoto elektroenerģiju koplietošanas telpās katra mēneša 1. datumā atbilstoši kopējā skaitītāja rādītājiem aprēķina Līvānu DzKSU, un dienesta viesnīcas istabiņas īrnieks apmaksā līdz mēneša beigām,

— maksa no dienesta viesnīcas 1 istabiņas par īri, ūdeni, kanalizāciju, siltumu — Ls 6,10 mēnesī.

Līdzekļu piešķiršana

Dome nolēma:

— Piešķirt Ziemassvētkos pabalstu Ls 5 apmērā bērniem invalīdiem, 1. un 2. grupas invalīdiem un politiski represētajiem pensionāriem, kuri dzīvo Līvānos ne mazāk kā gadu. Invalīdiem izmaksas uzsākt no 9. decembra, politiski represētajiem no 16. decembra. Izmaksas veikt līdz 1996. gada 28. decembrim.

— Piešķirt līdzekļus Ls 715 apjomā Ziemassvētku dāvanu iegādei 1.-4. klašu skolēniem (Līvānu 1. vsk. — Ls 436, Līvānu 2. vsk. — Ls 279).

— Piešķirt ikmēneša pabalstu V.Vuškārniecei Ls 10 (stipendija un ceļa izdevumi) apmērā laika posmā no 1997. gada 1. janvāra līdz mācību gada beigām, sakarā ar to, ka ģimene atzīta par trūcīgu.

Par aizdevuma piešķiršanu

Izskatot SIA «VIST-Motors-L» 1996. gada 14. novembra iesniegumu par aizdevuma piešķiršanu un izvērtējot konkursa rezultātus, dome nolēma piešķirt SIA «VIST-Motors-L» aizdevumu Ls 1000 apmērā no Līvānu pilsētas domes privatizācijas konta līdzekļiem uz 1 gadu ar kredītlikmi 2% (ikmēneša inflācijas līmenī) mēnesī, pieņemot galvojumu ar Līvijas Vindeles privātīpašumu — ēku Līvānos, Stacijas ielā 4.

Par zemes piešķiršanu lietošanā

Izskatot Preiļu rajona pašvaldības Līvānu mākslas skolas 1995. gada 19. aprīļa vēstuli un zemes komisijas priekšlikumu, saskaņā ar LR likuma «Par zemes lietošanu un zemes ierīcību» 10. panta 5. p. un 24. pantu, dome nolēma piešķirt Līvānu mākslas skolai papildus lietošanā zemi 424 kv.m Līvānos, Lāčplēša ielā 1, nosakot kopējo zemes lietošanas platību 730 kv.m izglītības objekta uzturēšanai, saskaņā ar zemes lietošanas robežu shēmu.

Sākas konkurss par labāko skatloga un interjera noformējumu Ziemassvētkiem

Dome apstiprināja Ziemassvētku noformējumu konkursa «Skatlogi Ziemassvētku rotā» un «Interjeri Ziemassvētku noskaņā» nolikumu. Nolikuma darbības laiks no 1996. gada 1. decembra līdz 18. decembrim.

Konkursā var piedalīties jebkurš kolektīvs vai uzņēmējs. Vērtēšana notiks 2 grupās — skatlogu noformējums un telpu noformējums, atsevišķi tiks vērtētas skolas un ārspusskolas iestādes.

Noformējumus vērtēs žūrijas komisija šādā sastāvā: Aida Rotčenkova, Valija Rusiņa, Ilze Griezāne, Maija Kručiņina, Rasma Vasiļjeva, Ineta Teseļska, Renāte Šmukste.

Konkursa balvu fonds Ls 80, balvas saņems 1., 2., 3. vietas ieguvēji katrā grupā.

Konkursam var pieteikties līdz 17. decembrim pa telefonu 43613 vai pilsētas domē pie sekretāres.

D.Kursīte

Ielūgumi un speciālās vīzas

■ Ar aktualitātēm iepazīstina pilsonības un imigrācijas departamenta Preiļu rajona nodaļas galvenā inspektore vīzu jautājumos Marija Pastare.

— Vispirms gribu pastāstīt par izmaiņām, kas skar juridiskās personas, kuras vēlas uzaicināt pie sevis viesus no ārzemēm. Līdz šim juridiskai personai par ielūgumu bija jāmaksā 5 lati. Tagad ielūguma apstiprināšana vienreizējas vīzas saņemšanai vispārējā kārtībā gan juridiskām, gan fiziskām personām ir vienāda — 2 lati. Ja to vēlas izdarīt vienas darba dienas laikā, jāsamaksā 4 lati.

Par daudzkārtējas vīzas saņemšanu vispārējā kārtībā jāmaksā 5 lati, bet vienas darba dienas laikā — 10 lati.

Vīzas pieprasījums vai ielūgums jāaizpilda katram personīgi. Ja to dara mūsu darbinieks, par pakalpojumu nāksies samaksāt vienu latu.

Šī gada 6. augustā pieņemti grozījumi MP 1993. gada 19. februāra lēmumā Nr.90 «Par Latvijas Republikas ieceļošanas vīzu izsniegšanas kārtību un valsts robežu šķērsojošo personu kontroli». Grozījumi paredz speciālās vīzas.

Ko tas nozīmē? Speciālā vīza dod tiesības tās saņēmējam vairākkārt vīzā norādītajā terminā ieceļot, uzturēties un izceļot no Latvijas Republikas. Speciālās vīzas var izsniegt to valstu pilsoņiem, kuriem ieceļošanai Latvijas Republikā vīzas saņemšanai nav nepieciešams PID apstiprināts ielūgums.

Tas ir iespējams gadījumus, kad jāveic zinātniski pētījumi, komerciāla darbība, palīdzība Latvijas Republikas valsts vai pašvaldību institūcijām, tādu starptautisku līgumu un projektu īstenošana, kuros piedalās Latvijas Republika.

Speciālās vīzas var izsniegt arī šajā punktā minēto personu ģimenes locekļiem.

Ceru, ka šī informācija iepriecinās mūsu klientus.

L.Kirillova

Rudens vakarēšana Vārkavas vidusskolā

Novembra beigās Vārkavas vidusskolā notika vakarēšana. Tajā piedalījās vairākas folkloras kopas no dažādām rajona skolām. Daudz bija arī skatītāju un klausītāju. Kad visi vakarētāji bija sapulcējušies, zāle pielija ar sveču gaismu un skanīgām latgaliešu tautasdziesmām. Folkloras ansamblis «Vecvārkava» Bonifācija Lazdāna vadībā sveica visus ciemiņus, kuri bija ieradušies no tuvākiem un tālākiem pagastiem, ar īsti latgalisku dziesmu.

Svētku vadītāja Janīna Vilmane iepazīstināja klātesošos ar folkloras kopām, vēlēja patīkamu vakarēšanu un aicināja kopā nodziedāt visiem labi zināmo latviešu tautasdziesmu «Ziedi, ziedi, rudzu vārpa». Visapkārt valdīja svētku un kopības sajūta. Nu balsis bija ievingrinātas un varēja sākties īsta lustēšana.

Dalībnieki mērojās spēkiem dziesmu zināšanā un dziedāšanā. Kā jau īstā vakarēšanā, neiztika arī bez pārsteigumiem. Smaidu visu sejās radīja ķekatnieku ienākšana zālē. Kad ķekatnieki bija beiguši zīlēt, dejot un dziedāt, uzstājās Annas Kārkles vadītais ansamblis no Līvāniem «Ceiruleits». Kad pienāca mīklu minēšanas konkurss, tad nu dalībnieki varēja parādīt, gan cik daudz mīklu zina, gan cik labi prot tās minēt. Savu dejotprasmi rādīja «Dunduriņš» no Līvāniem. Bet folkloras kopai «Pelēciši» no Pelēčiem Romualda Kairāna vadībā skaisti skan dziesma «Gaška aj da sātai».

Visi iejutās svētku atmosfērā, cienājās ar pupām un zirņiem. Notika dziesmu konkurss, kurš ansamblis zina vairāk dziesmu par putniem. Skanīgi skanēja Vārkavas vidusskolas folkloras kopas «Vālodzīte» dziedātās dziesmas. Savu dziedāt un dejot prasmi rādīja ansamblis no Rožupes «Rožupīte» un «Jumalēni» no Riebiņiem. Polkas soli izmēģināja visi.

Daudz vakarēšanā bija dažādu rotaļu, atrakciju un spēļu. Katrs ansamblis centās parādīt un iemācīt kādu savā pusē populāru rotaļu, iesaistīt tajā citus dalībniekus. Pasākumu vērot un sveikt vakarētājus bija ieradies Upmalas pagasta priekšsēdētājs Pēteris Bondars. Vakarētāji dejoja, cienājās un klausījās latviešu tautasdziesmas. Vārkavas vidusskolas direktore Anita Vilcāne sveica folkloras kopas, katram ansamblim par piemiņu dāvināja kādu suvenīru. Vakara gaitā darbojās laimes rats, kurā katrs varēja izmēģināt savu veiksmi.

L.Kivleniece,
Vārkavas vidusskolas
11. klases audzēkne

Jauno matemātiķu konkurss

Paldies visiem, kas piedalījās Jauno matemātiķu konkursa 1. kārtā. Šajā kārtā vislabāk bija veicies šādiem skolēniem:

1. vieta

Nellija Drancāne, Vanagu psk.,
Evija Ņukša, Vītolu psk.,
Vitālijs Lopatinskis, Krāslavas ģimn.,
Edgars Manuhins, Ludzas 1. vsk.,
Valdis Novaks, Daugavpils 1. vsk.,
Edgars Rekels, Istras vsk.,
Mikus Vanags, Viļānu vsk.,
Jānis Vjaters, Daugavpils 1. vsk.,
Līga Zverbule, Rudzātu vsk.

2. vieta

Valērijs Ančevskis, Daugavpils 1. vsk.,
Vadims Krupeņko, Daugavpils 1. vsk.,
Dmitrijs Lapiduss, Ludzas 1. vsk.,
Aigars Lelis, Pudinavas psk.,
Žanete Naļivaiko, Pudinavas psk.,
Edmunds Novickis, Daugavpils 1. vsk.,
Ņikita Semjonovs, Daugavpils 1. vsk.,
Tatjana Tomčika, Istras vsk.

3. vieta

Karīna Baško, Rušonas psk.,
Inese Buravcova, Jaunstrūžānu psk.,
Ivars Caune, Preiļu 1. psk.,
Elmārs Dukulis, Rundenes vsk.,
Tatjana Iļjina, Jaunstrūžānu psk.,
Vigars Kaktinieks, Jaunsilavu psk.,
Ilona Kurašova, Rikavas psk.,
Kristīne Lele, Vītolu psk.,
Juris Leščinskis, Viļānu vsk.,
Andris Švirksts, Jaunsilavu psk.,
Svetlana Rimeicāne, Rušonas psk.,
Lidija Sereda, Rundēnu vsk.,
Vitālijs Silagailis, Jaunstrūžānu psk.,
Oksana Zubareva, Rundēnu psk.,
Valērijs un Ineta Zvariči, Ciblas vsk.

Atzinības

Aija Bārbale, Ludzas 1. vsk.,
Iveta Cvetkova, Istras vsk.,
Kristīne Didriksone, Preiļu 1. psk.,
Andris Dunskis, Daugavpils 1. vsk.,
Laura Ieviņa, Rikavas psk.,
Svetlana Iljonova, Kārsavas 2. vsk.,
Ēriks Incs, Varakļānu vsk.,
Diāna Laugale, Rudzātu vsk.,
Vija Muižniece, Pudinavas psk.,
Inese Mūrniece, Rušonas psk.,
Karīna Šteigmane, Jaunstrūžānu psk.,
Juris Rusakovičs, Daugavpils 1. vsk.,
Inese Semjonova, Istras vsk.,
Katrīna Tarasova, Preiļu 1. psk.,
Airīta Žuka.

Izsakām īpašu atzinību par labi noformētu darbu Ilonai Kurašovai, Antrai Elstei un Tatjanai Kujalovai.

Lūk, īsi 1. kārtas uzdevumu atrisinājumi:

1. Jāapmaina vietām 7 un 8:
83 - 26 = 57

2. Sagriezt figūras var šādi:

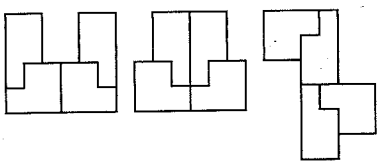

3. Ģimenē bija 6 bērni, māte nopirka 5 banānus un 4 apelsīnus.

4. a) No tā, ka divu naturālu skaitļu summa ir nepāra skaitlis, seko, ka viens skaitlis ir nepāra, bet otrs pāra. Bet, ja kaut viens no reizinātājiem ir pāra skaitlis, tad viss reizinājums arī ir pāra skaitlis.

b) No tā, ka 1996 naturālu skaitļu summa ir nepāra skaitlis, seko, ka to starpā ir nepāra skaits nepāra skaitļu, tātad vismaz viens saskaitāmais ir pāra skaitlis, līdz ar to šo 1996 skaitļu reizinājums ir pāra skaitlis.

5. Apzīmēsim ar o vestīšu skaitu ozolkoka skapī, b — bērza skapī, r — riekstkoka skapī. Tātad, o + b + r = 10 un o + b = 10 - r. Skaitļus o un b var izvēlēties 10 - r - 1 = 9 - r veidos. r var būt 1, 2,... 8, tātad, Cipcap mežā var dzīvot ne vairāk kā 1 + 2 + ... + 8 = 36 kārtīgi rūķiši.

Un nu, Jauno matemātiķu konkursa 2. kārtas uzdevumi

1. Saskaiti, cik kvadrātu un cik trijstūru ir zīmējumā!

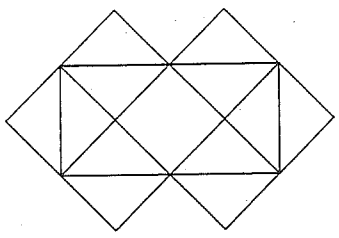

2. Ceļojumā Alise nonāca pie ieejas teiksmainā labirintā. Šis labirints ir īpašs ar to, ka laiku pa laikam tajā ceļu aizsprosto maisi ar dārgakmeņiem. Katrā maisā ir tik dārgakmeņu, cik norāda skaitlis zīmējumā. Paiet garām maisam, nepaņemot dārgakmeņus, aizliegts. Cik un kādos veidos Alise var iet pa labirintu no ieejas A līdz centram C, lai skaitļu, kas uzrakstīti uz pa ceļam savāktajiem maisiem, reizinājums būtu 1996?

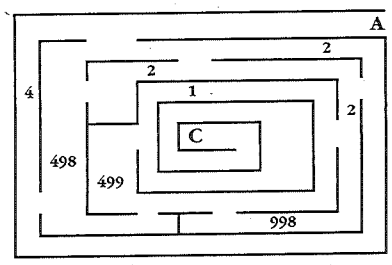

3. Kādus veselus skaitļus var likt burta a vietā, lai iegūtu pareizu skaitlisku vienādību?
$5a^2 - 3 = 14a$

4. Jānītis un Pēterītis uzzīmēja katrs vienu kvadrātu. Pie tam izrādījās, ka samazinot Jānīša kvadrāta katru malu par 20%, bet Pēterīša kvadrāta laukumu samazinot par 21%, iegūst vienādus kvadrātus. Kurš bija uzzīmējis lielāku kvadrātu — Jānītis vai Pēterītis?

5. Lattelekom Tālo Runu zemē nomainīja telefonu numurus. Tagad Tālo Runu zemē katrs nomainītais telefona numurs sastāv no 5 cipariem, pie tam katrā numurā ir tieši trīs dažādi cipari. Izrādījās, ka katrs jaunais numurs ir simetrisks (t.i. pirmais cipars vienāds ar pēdējo, otrais — ar ceturto). Cik telefonu numurus Lattelekom nomainīja Tālo Runu zemē, ja citus numurus, bez minētajiem, atrast nevar?

Ja tu mācies klasē ne augstākā par 7. un esi izrēķinājis vismaz vienu uzdevumu, mēs gaidīsim tavu risinājumu. Sūti to uz adresi: «Jauno matemātiķu konkursam», Preiļu Valsts ģimnāzijai, Kooperatīva ielā 6, Preiļos, LV 5301. Darbu iesūtīšanas termiņš: 20. decembris (pasta zīmogs). Lūdzu, neaizmirsti norādīt savu vārdu, klasi un skolu, kurā tu mācies!

Labu veiksmi!

Piedalīsimies akcijā «Es savai pilsētai»!

Mūsu pilsētā klusiem, nesteidzīgiem soļiem, ienācis Adventes laiks. Iedegdami Adventes vainagā svecītes, mēs klusi tuvosimies gada vispriecīgākajiem svētkiem — Ziemassvētkiem. Dvēseles svētuma un labestības, jaunas gaismas svētkiem.

Šis gaismas stars ir arī jūsu rokās, kuru varat dāvāt kādam mūsu pilsētas bērnam, kurš visu gadu ir centīgi mācījies, priecējis jūs ar savu dziesmu vai deju, veiksmīgi startējis sporta sacensībās.

Piedaloties akcijā «Es savai pilsētai», jūs savus naudas līdzekļus vai dāvaniņas varēsiet ielikt Ziemassvētku vecīša dāvanu maisā no 16. decembra līdz 23. decembrim rajona kultūras namā darbdienās no 10.00 līdz 16.00 katru dienu. Telefons izziņām 22200. 29. decembrī pulksten 14.00 jūs būsiet mīļi gaidīti uz labdarības akcijas «Es savai pilsētai» svētku koncertu, kurš notiks Preiļu pilsētas centrālajā laukumā pie svētku egles.

Mūsu katra rokās ir vairot gaismu. Tāpēc ir jācer, ka Jūs būsiet tieši tas, kurš atsauksies uz šo labdarības akciju.

Akcijas «Es savai pilsētai» organizatori Preiļu pilsētas dome un Preiļu rajona kultūras nams

Visi aicināti uz grāmatas prezentāciju

Kā šī gada dzejas dienās solīts — decembrī rajona galvenajā bibliotēkā notiek dzejnieka Andreja Vējāna jaunās, liela apjoma grāmatas «Latgales rakstu gaisma» prezentācija.

Kopā ar dzejnieku ieradīsies grāmatas recenzents un redaktors Pēteris Klīdzējs, J.Raiņa Literatūras un mākslas muzeja filiāļu vadītāja Gaida Javlonska.

Tie, kas jau ir iepazinušies ar šo darbu un vēlas izteikt par to savas domas, pajautāt autoram, kas viņu pamudinājis uzcelt šo lielo pieminekli latgaļu rakstītajam vārdam, un visi pārējie interesenti tiek gaidīti 13. decembrī pulksten 16.00 rajona galvenās bibliotēkas lasītavā.

Līvānu Televīzijas programma

Līvānu Televīzijas raidījumus, uzstādot attiecīgu antenu, var uztvert 12 metru kanālā aptuveni 30 km rādiusā, tie redzami arī Preiļos, ja antena ir pietiekamā augstumā. Tuvākas ziņas par uztveršanas iespējām pa tālruni 42889.

Sestdiena, 7. decembris

No 7.00 Krievijas sabiedriskā televīzija (KST). 9.30 Nepalaid garām. 10.00 Rīta pasts. 10.35 Padomi kulinārijā. 10.35 Tretjakova galerijas atgriešanās. 11.25 Mākslas filma «Jaroslavs Gudrais». 14.00 Ziņas. 14.20 Acīmredzamais — neticamais. 14.50 Multfilmas «Pagaidi tikai!» un «Revanša spēle». 15.45 Mihails Taratuta un Amerika. 16.15 TV spēle «Vēstures ritenis».

No 17.00 NTV.

Svētdiena, 8. decembris

No 7.00 KST. 7.00 Mākslas filma «Salauztais pakavs». 8.20 Multfilma «Mauglis». 9.00 Ziņas. 9.15 D.Krilova piezīmes. 9.30 Kamēr visi mājās. 10.10 Rīta zvaigzne. 11.00 Militārais kurjers. 11.30 Spēlējiet harmonikas. 12.00 Raidījums par maršalu N.Vatutinu. 12.30 Dok. seriāls «Kusto zemūdens odiseja». 13.25 Smieklu panorāma. 14.00 Ziņas. 14.20 Aicinājums ieklausīties mūzikā. 15.05. Ceļotāju klubs. 15.50 Kādreiz.

No 16.00 NTV.

Pirmdiena, 9. decembris

No 6.00 Krievijas TV. 6.00 Rīta ekspresis. 6.25 Ceļā uz darbu. 6.35 Multfilmas par kaķi Leopoldu. 7.00 Vēstis. 7.20 Preces nosūtām pa pastu. 7.30 Rīta ekspresis 2. 8.00 Retrošlāģeris. 8.25 Dārgā redakcija... 8.55 Seriāls «Santabarbara». 10.00 Vēstis. 10.20 Mākslas filma «Valdnieka nindzja». 11.40 Darbdienas pusdienlaikā. 12.10 Autogrāfs. 12.20 Paļiha — 14. 12.25 Lietišķā Krievija. 13.00 Vēstis. 13.20 Ivanovs, Petrovs, Sidorovs un citi.

No 14.00 KST. 14.00 Ziņas. 14.20 Multfilmu seriāls «Leitnanta Marša kosmiskie glābēji». 14.45 Maratons 15. 15.00 Zvaigžņu stunda. 15.40 Seriāls «Karina un viņas suns».

No 16.30 NTV. Zilais koks. 17.30 Futbola klubs. 18.00 Ziņas. 18.35 Dienas varonis. 19.00 Trīs krāsas: zilā. 1. filma. 20.45 Doktors Stūris. 21.35 Aiz neiespējamā robežas. 22.30 Laiciņš. 23.00 Ziņas.

Otrdiena, 10. decembris

No 5.00 KST. 5.00 Rīts. 8.00 Ziņas. 8.15 Seriāls «Jaunais upuris». 9.50 Kas? Kur? Kad? 11.00 Ziņas. 11.10 TV un radio kompānija «Mir». 11.55 Mākslas filma «Sofija Petrovna». 13.30 Smieklu panorāma. 14.00 Ziņas. 14.20 Leitnanta Marša kosmiskie glābēji. 14.45 Jautrā kompānija. 14.55 Multiplikācijas tēlu pasaulē. 15.40 Seriāls «Karina un viņas suns». 16.05 Līdz 16 un...

No 16.30 NTV. 16.30 Zilais koks. 17.30 Sezama iela. 18.00 Ziņas. 18.35 Dienas varonis. 19.00 Trīs krāsas: baltais. 2. filma. 20.35 Dzied A.Apina. 21.35 Aiz neiespējamā robežas. 22.30 Laiciņš. 23.00 Ziņas.

Trešdiena, 11. decembris

No 5.00 KST. 5.00 Rīts. 8.00 Ziņas. 8.15 Seriāls «Jaunais upuris».

9.05 Krievijas TV. Seriāls «Santabarbara».

No 9.50 KST. 9.50 Zaudētā meklējumos. 10.30 Uzmini melodiju! 11.10 «Mir». 11.55 Mākslas filma «Stādi». 13.25 Multfilma «Ak, tu, runājošā zivs». 13.30 Cilvēks un likums. 14.00 Ziņas. 14.20 Leitnanta Marša kosmiskie glābēji. 14.45 Kaktuss un Ko. 14.55 Muzikāls raidījums bērniem. 15.10 Džungļu aicinājums. 15.40 Seriāls «Karina un viņas suns». 16.05 Aci pret aci.

No 16.30 NTV. 16.30 Zilais koks. 18.00 Ziņas. 18.35 Dienas varonis. 19.00 Trīs krāsas: sarkanais. 3. filma. 22.45 Doktors Stūris. 21.35 Mākslas filma «Izmeklētājas kundze». 1. sērija. 22.30 Laiciņš. 23.00 Ziņas.

Ceturtdiena, 12. decembris

No 7.25 KST. 7.25 Mākslas filma «Huzāra precības». 8.40 Mauglis. 9.00 Ziņas. 9.15 Mākslas filma «Pēc līdakas pavēles». 10.10 Šurumburums. 10.25 Rīta pasts. 11.00 Padomi kulinārijā. 11.20 Teātra izrāde «Jaunā cilvēka pieaugusī meita». 13.05 Kusto komandas zemūdens odiseja. 14.00 Ziņas. 14.20 Multfilmu programma. 15.10 Kādreiz... 15.20 Spēlējiet, harmonikas!

No 15.50 NTV. 15.50 Baijaras forta atslēgas. 17.30 Simts pret vienu. 18.00 Ziņas. 18.35 Dienas varonis. 19.00 Mākslas filma «Spartaks». 21.00 Ziņas. 21.35 Mākslas filmas «Spartaks» turpinājums.

Piektdiena, 13. decembris

No 7.20 KST. 7.20 Mākslas filma «Aktrise». 8.35 Multfilmu seriāls «Kompjūteru kari 2». 9.00 Ziņas. 9.15 D.Krilova piezīmes. 9.30 Kamēr visi mājās. 10.10 Rīta zvaigzne. 11.00 Militārais kurjers. 11.30 Volgograda. 11.55 Cilvēks un likums. 12.20 Kādreiz... 12.30 Kusto komandas zemūdens odiseja. 13.25 Smieklu panorāma. 14.00 Ziņas. 14.20 V.Atlantovs. 15.00 Ceļotāju klubs.

No 15.50 NTV. 15.50 Baijaras forta atslēgas. 17.30 Futbola klubs. 18.00 Ziņas. 18.35 Mākslas filma «Tiesnesis un slepkava». 20.45 Doktors Stūris. 21.35 Mākslas filma «Zelta bedre». 23.15 Mākslas filma «Gadījuma upuris».

Sestdiena, 14. decembris

No 5.00 KST. 5.00 Rīts. 8.00 Ziņas. 8.15 Mājas bibliotēka. 8.30 Seriāls «Jaunais upuris». 9.20 Ceļotāju klubs. 10.05 Multfilmas. 10.25 Spēlējiet, harmonikas! 11.10 Autogrāfs. 11.55 Mākslas filma « Dievbijīgā Marta». 1. sērija. 13.00 Multfilmas. 13.15. Atjautības ātrumsacensības. 14.00 Ziņas. 14.20 Multfilma. 14.45 Lego. 15.10 Tintoniks. 15.40 Seriāls «Karina un viņas suns».

No 16.00 NTV. 16.00 Grāmatu veikals. 16.30 Lielais ceļojums uz Holivudu. 17.00 Multfilma. 17.30 Dogšovs. 18.00 Ziņas. 18.30 Cilvēks maskā. 22.45 Lelles. 21.35 Mākslas filma «Aplaupīšana». 23.35 Trešā acs.

Svētdiena, 15. decembris

No 5.00 KST. 5.00 Rīts. 8.00 Zinas. 8.15 Seriāls «Jaunais upuris». 9.05 Mana ģimene. 9.45 Kamēr visi mājās. 10.20 Multfilmas. 10.30 Uzmini melodiju! 11.10 «Mir». 11.55 Mākslas filma «Dievbijīgā Marta». 2. sērija. 13.10 Atjautības ātrumsacensības. 14.00 Ziņas. 14.20 Multfilmas. 15.00 Neguli! 15.40 Seriāls «Karina un viņas suns». 16.10 Kino pasaule. 16.30 Apkārt pasaulei. 17.00 Ziņas. 17.15 Seriāls «Jaunais upuris».

No 18.00 NTV. 18.00 Ziņas. 18.30 Mākslas filma. 20.00 Raidījums «Itogi». 21.10 Mākslas filma «Mīla un nāve». 22.45 Superturnīrs šahā Laspalmasā. 22.50 «Onfler-96».

«Naudas maz, bet slimnieki no tā nedrīkst ciest»

■ Ar medicīnu saistītās problēmas reiz nu ir tās, kas skar vai arī, iespējams, skars ikvienu no mums. Slimnīcu parādi, ārstu un vidējā medicīniskā personāla zemās algas, jaunas un modernas aparatūras trūkums — tie ir ikdienišķi jautājumi, par kuriem regulāri runā rajona padomes sēdēs. Un vēl — paredzamā reģionalizācija. Ko par to domā mediķi? Šoreiz uz jautājumiem atbild Preiļu slimnīcas direktors Jānis Anspoks.

— Cilvēki ir satraukti, jo uzskata, ka visa veselības aizsardzībai paredzētā nauda nonāks lielajos centros, bet rajonu slimnīcas tiks likvidētas.

– Esmu pārliecināts, ka kļūdās tie, kuri domā tādā veidā uzlabot veselības aprūpi. Lai reģionālie centri varētu pastāvēt bez mazajām rajonu slimnīcām, vajadzīgs ļoti spēcīgs un attīstīts ambulatorais tīkls. Bet tam ir vajadzīgi visai lieli papildus līdzekļi.

No nepārdomātas valdības rīcības nedrīkst ciest slimnieki, tāda ir mana visciešākā pārliecība. Konkrēts piemērs nepārdomātai rīcībai ir slimokases. Arvien vairāk kļūst skaidrs, ka punktu sistēma sevi neattaisno. To negribīgi atzīst arī slimokasu republikāniskā vadība.

Punktu, kuri ir jāsavāc ārstiem, vērtību te samazina, te palielina. Šādā situācijā punktiem vairs nav nekādas jēgas.

Līdzīgi ir arī ar brīvprātīgo veselības apdrošināšanu. Jau sākumā varēja paredzēt, ka apdrošināsies tikai tie, kuri jau skaidri zina, ka viņiem nāksies ārstēties, izmantot slimnīcas pakalpojumus. Rietumu pasaulē veselības apdrošināšana ir obligāta visiem, tātad, arī veselie maksā par slimajiem.

Mūsu slimnīcai brīvprātīgā veselības apdrošināšana, kas bija rajona padomes politisks lēmums, šogad radījusi zaudējumus par četriem tūkstošiem latu.

Ārstiem pašiem vajagot tikt galā. Arī Latvijas valdības politika ir tāda, ka tā spiež mediķus ņemt iztrūkstošos līdzekļus no iedzīvotājiem. Arī jaunais bezdeficīta budžets taču top uz neapmierinātu sociālo vajadzību rēķina.

— Par ārsta apmeklēšanu poliklīnikā un arī par slimnīcā pavadītajām dienām pacientiem ir jāmaksā. Vai šīs summas nav pārāk smaga nasta lielai daļai lauku iedzīvotāju?

— Protams, daļai no mazturīgajiem lauku un pilsētu iedzīvotājiem vispirms ir jāpadomā, cik ilga būs ārstēšana stacionārā, vai viņi spēs samaksāt. Gadījumos, kad cilvēks iepriekš brīdina par to, ka viņam nav naudas, lai norēķinātos ar slimnīcu, mēs esam pretimnākoši. Mēģinām slimnieku paturēt stacionārā pēc iespējas īsāku laiku, tālāk meklējam iespējas ārstēt viņu ambulatori, ieteicam lētākas zāles.

Šādos gadījumos gribu visiem ieteikt aprunāties ar mani. Rajona padomes lēmumi, tajā skaitā arī lēmums par slimnīcā pavadīto dienu maksu, man ir obligāti. Tie gluži vienkārši jāpilda. Bet kopīgi atradīsim izeju. Tad neradīsies tik nepatīkamas situācijas, ar kurām nākas saskarties visai bieži, kad slimnieki aiziet no stacionāra nesamaksājuši.

Man ir sastādīts garš slimnieku saraksts, kuri nav nomaksājuši pacienta nodevu par ārstēšanos Preiļu slimnīcā. Tie ir V.Rudenas un Cunckis no Rušonas pagasta, F.Krasovskis no Rožkalnu pagasta, T.Mihailova no Sutru pagasta, K.Smetanikova, G.Salnikovs, M.Meirule no Aglonas pagasta, A.Kurms no Pelēču pagasta, L.Beinaroviča no Upmalas pagasta, J.Kulikovs, J.Spūlis, O.Čelnova, O.Ivanova, T.Borbaļs, S.Runčs, V.Božanovs no Preiļiem, V.Čerņavskis, J.Lacko no Riebiņu pagasta un G.Vilcāne no Preiļu pagasta.

Parādu summas ir no pieciem līdz septiņdesmit pieciem latiem. Ļoti labi saprotu, ka daļai no parādniekiem tā ir liela nauda. Bet vai tāpēc nevajadzēja padomāt jau agrāk un aprunāties ar ārstiem? Tomēr visnepatīkamākā situācija rodas tad, kad vajag skaidrot attiecības ar ļaunprātīgiem nemaksātājiem. Ne reizi vien ir gadījies tā, ka dažs labs brašulis krogā nodzer vairākus simtus latu, tad dabū pamatīgu kāvienu. Nu viņam jāārstē vainas slimnīcā, bet par to viņš pat nedomā maksāt. Kāda te vairs var būt runa par godprātību...

— Slimniekiem jāmaksā arī par ārsta vizīti mājās.

— Jā, arī tas maksā naudu. Lauciniekiem, gribot negribot, jātērē vairāk, jo ar iepriekšējā slimnīcas direktora rīkojumu ir jāmaksā pieci santīmi par kilometru. Tātad, jo tālāk no Preiļiem, jo ārsta palīdzība ir dārgāka.

Ar rajona padomes lēmumu noteikts, ka pagastu padomēm ir jāsamaksā 21 lats mēnesī, lai mēs varētu veikt visus plānotos izbraukumus. Tas ir, pediatra, terapeita un ar tuberkulozes ārstēšanu saistīto speciālistu braucienus. Ja pagasti šo summu nesamaksās, plānotie izbraukumi būs jāpārtrauc.

— Ja ar līdzekļiem slimnīcai ir tik spiedīgi, acīmredzot, grūtības arī ar jaunas aparatūras iegādi?

— Cilvēki jau nav vainīgi, ka mums tā iet. Arī rajona padomes spēkos nav iespējams mūs nodrošināt ar jaunu tehniku. Piemēram, mākslīgās elpināšanas aparāts, bez kura nav iespējama neviena nopietna operācija, maksā 17 tūkstošus latu. Summa ir iespaidīga, vai ne? Bet mēs to nopirkām, jo noslēdzām līgumu uz septiņiem mēnešiem, maksājam pa daļām.

Iegādājāmies jaunu laboratorijas iekārtu, ar kuru varēs noteikt četrdesmit parametrus. Analīžu rezultāti būs ātri un kvalitatīvi. Ir jauns spirogrāfs elpošanas funkciju noteikšanai. Diagnostikai vairs nebūs jāsūta pacienti uz Daugavpili. Tuvākajā laikā pirksim palīgierīci ultraskaņas aparātam, lai pēc izmeklēšanas pacients varētu saņemt arī izmeklējumu fotogrāfijas.

Ar rajona padomes atbalstu par mūsu situācijā lētu naudu esam nopirkuši divas lietotas, bet vēl labas ātrās palīdzības mašīnas no Dānijas. Tās ir siltas un ērtas.

Tādi ir mūsu pēdējie pirkumi. Bet tās ir tikai pašas nepieciešamākās lietas. Būtībā jau vajadzētu vēl ļoti daudz ko.

— Bet kā klājas ārstiem? Nav taču nekāds noslēpums, ka dakteru algas ir zemas...

— Salīdzinot ar to, cik ārsti saņem ārzemēs, mūsu speciālisti strādā par nieka grašiem. Paradoksāli, bet mazāk saņem tie ārsti, kuri strādā slimnīcā. Bet tieši viņiem ir jāuzņemas vislielākā atbildība par pacientiem.

Pēdējo divu gadu laikā uz Preiļiem nav atnācis strādāt neviens jauns speciālists. Mums ļoti vajag vēl kādu anesteziologu, jo vienam mūsu speciālistam slodze ir par lielu. Vajadzības gadījumos aicinām palīgā anesteziologu no kaimiņu rajoniem.

Mūsu dakteri mācās. Tuvākajā laikā parakstīsim līgumus par ģimenes ārstiem. Bet viņiem vajadzēs papildināt zināšanas. Paredzams, ka septiņus mēnešus uz Preiļiem regulāri brauks un lasīs lekcijas augstākā kaluma speciālisti. Šajos kursos varēs piedalīties arī citi ārsti.

— Pēdējā laikā televizoru ekrānos bieži parādās visdažādāko medikamentu reklāmas, viena par otru labākas. Vai jūs tām piekrītat?

— Lasītājiem gribu teikt vienu: esiet kritiski un nemetiet naudu vējā. Zāļu ražotāju un pārdevēju uzdevums ir reklamēt. Bet ārstu uzdevums — atrast vispiemērotākos medikamentus katram cilvēkam katrā konkrētā gadījumā.

Īpaši uzmanīgiem jābūt ar antibiotiķiem. Tāpēc labāk konsultēties ar speciālistiem. Pilnīgi iespējams, ka var sameklēt tikpat labus un iedarbīgus pašmāju preparātus. Bez tam cenu starpība ir ļoti liela.

— Paldies par interviju!

L.Kirillova

Pirmās 100 dienas aiz muguras...

Nu jau pagājuši trīs mēneši, kopš Preiļu 1. vidusskola pārtapusi par divām savstarpēji neatkarīgām mācību iestādēm. Preiļu Valsts ģimnāziju un Preiļu 1. pamatskolu. Visa iepriekšējā skolas vadība pārcēlās uz ģimnāziju, Preiļu 1. pamatskolā Preiļu pilsētas dome par direktoru iecēla mani — Aldi Adamoviču. Direktora vietnieki mācību un audzināšanas darbā ir Nora Šņepste un Olga Anspoka, bet ārpusklases darbu vada Digna Prodniece. Skolā no jauna darbu sāka arī saimniecības daļas vadītājs Gunārs Avotiņš.

Garām pirmās 100 dienas jaunajā skolas statusā. Arī valdībai tādas tiek dotas, lai varētu spriest par tās darbības virzieniem, vadības stilu, pārmaiņām. Aizritējusi arī pirmā vecāku kopsapulce un izrunātas vairākas problēmas. Lai par jauno skolas vadību spriež vecāki, lai atbalsta, lai iesniedz savus priekšlikumus. Izveidota skolas padome, kas sastāv no vecākiem — A.Jermolajeva, A.Jaunkalna, A.Zagorska, skolotājiem — V.Caunes, D.Prodnieces, S.Vilcānes, bet skolēnus pārstāv D.Ivanova, K.Miņina, Z.Laizāne.

Pēc šiem pirmajiem darba mēnešiem gribētos atskatīties gan uz problēmām, gan uz paveiktajiem darbiem.

2. septembrī Preiļu 1. pamatskolā darbu sāka 64 pedagoģiskie darbinieki (57 — pamatdarbā) un 13 tehniskie darbinieki. Mācības uzsāka 886 skolēni: pirmajās piecās paralēlklasēs 124 skolēni, no 1. līdz 4. klasei — 414 bērni, bet 9. klasēs (nākošā gada absolventi) — 76 skolēni. Līdz ar to radās jautājums par jaunu telpu izveidi. Pagājušajā mācību gadā 1. un 2. klases mācījās bērnudārzu telpās, bet šogad visi pamatskolēni ir zem viena jumta. Tātad uz Preiļu Valsts ģimnāziju pārgāja aptuveni 160 skolēni, bet uz Preiļu pamatskolu atnāca pāri par 200 skolēniem. Skolas telpas domātas 520 skolēniem, tātad varat spriest paši par skolēnu skaita un skolas platības attiecībām.

Sporta zāle ir neliela un ļoti noslogota, jo vidēji dienā notiek 15 fiziskās audzināšanas stundas. Protams, daudzi skolotāji nav apmierināti, ka fizkultūra notiek gaiteņos, taču esam spiesti to darīt telpu trūkuma dēļ. Jaunajai sporta zālei vajadzīgi pāri par 200 tūkstošiem latu. Nākošā gada budžetā esam iekļāvuši vismaz piebūves pabeigšanu, kur varētu ierīkot garderobes un varbūt kādu mācību telpu. Lai to pabeigtu, vajadzīgi 19,3 tūkstoši (SCO tāme). Nākošajā gadā paredzēts ierīkot arī sporta laukumu: lielākajai skolai Preiļos nav ne sava stadiona, ne sporta laukuma. Protams, tas viss varētu būt, ja pilsētas dome iedalīs nepieciešamo summu 1997. gada budžetā. Bijušās skolas parāds par veiktajiem remontdarbiem — 7000 lati palika mums, taču jāatzīst, ka pilsētas dome cenšas palīdzēt, un oktobrī šis parāds tika samazināts par 3000 latiem. Gribu paskaidrot, ka procenti par šo parādu nepieaug.

Skolu dalīšanās rezultātā arī praktiski visu datortehniku paņēma Preiļu Valsts ģimnāzija. Preiļu 1. pamatskolā palika seši mazjaudīgi IBM datori. Taču vasarā Preiļos bija ieradušās Latviešu nacionālā fonda pārstāves, un oktobra vidū saņēmām divus PENTIUM tipa datorus, vienu datoru skolai uzdāvināja absolvents, Kanādas tautietis Upenieka kungs. Paldies viņam! Datoru klase nu ir sakārtota, un 8.-9. klasēm notiek informātikas stundas. Par to paldies Aldim un Ingai Bukiem.

Skolā pirmajā mācību pusgadā ir tarificēta arī 121 fakultatīvā stunda. Tās ir šādas: 60 stundas rītmika un tautas deju kolektīvi, kori un vokālie pulciņi — 17,4 stundas, latviešu valoda — 10,3 stundas, matemātika — 8,1 stunda, fizika — 3,1 stunda, satiksmes noteikumi — 4 stundas, veselības mācība — 17 stundas un fizkultūra — 20,4 stundas.

Šogad skolā saņēmām ļoti daudzu vecāku iesniegumus ar lūgumu atbrīvot no pusdienu maksas (tā ir 23 santīmi par vienu ēdienreizi), taču konkrēti šādiem mērķiem pilsētas dome naudu nebija iedalījusi, tāpēc aptuveni 1000 latu nācās «pārcelt» no cita «katla». Tagad līdz pusgada beigām skolā no ēdināšanas maksas atbrīvoti aptuveni 70 skolēni. Ēdināšanu skolā veic divas firmas — «Arka» un «Elvitta». Ar šīm firmām ir noslēgti līgumi uz vienu gadu, tie ir apstiprināti arī Preiļu pilsētas domē.

Skolai ļoti pietrūkst kopētāja, transporta. Tas viss ir iekļauts jaunajā budžeta tāmē, un turpmākais atkarīgs no pilsētas domes.

Tāda, lūk, izskatās Preiļu 1. pamatskola, pārkāpjot savas darbības un pastāvēšanas 100 dienu robežai. Spriediet un vērtējiet paši.

Aldis Adamovičs,
Preiļu 1. pamatskolas direktors

«Novadnieka» konsultācija

Likums zemnieku aizstāv

Jau kļuvis par parastu lietu, ka pārstrādes uzņēmumi laikus nenorēķinās ar zemniekiem par nodoto lauksaimniecības produkciju. Ko šādos gadījumos paredz likumdošana?

Nesen pieņemtajā Lauksaimniecības likumā teikts — ja pārstrādes uzņēmums nenorēķinās ar produkcijas piegādātāju līgumā noteiktajā laikā vai 10 dienu laikā, ja līguma nav, tas maksā piegādātājam Civillikumā un likumā «Par norēķiniem ar nepārstrādātās lauksaimniecības produkcijas piegādātājiem» paredzēto soda naudu. Tas nozīmē, ka pārstrādes uzņēmumam par nokavēto laiku jāmaksā Latvijas Bankas noteiktā refinansēšanas likme un jāatlīdzina zemniekam parāda dēļ radušies zaudējumi. Latvijas Banka no šī gada 8. oktobra ir noteikusi refinansēšanas likmi 10% gadā.

Likums vēl paredz, ka rajona lauksaimniecības departaments produkcijas piegādātāja pilnvarojumā ir tiesīgs iesniegt prasību tiesā par parāda piedziņu, nemaksājot par to valsts nodevu. Savukārt Zemkopības ministrijai ir dotas tiesības iesniegt tiesā pieteikumu par to pārstrādes uzņēmumu pasludināšanu par maksātnespējīgiem, kuri ilgu laiku nav norēķinājušies ar zemniekiem par piegādāto lauksaimniecības produkciju.

P.Strauts

Valsts ieņēmumu dienesta rajona nodaļa paskaidro

Par elektronisko kases aparātu izmantošanu

Valsts ieņēmumu dienesta (VID) rajona nodaļai daudzi lūdz izskaidrot VIS rīkojuma Nr. 372 (04.11.96) «Par uzņēmumiem (uzņēmējsabiedrībām), kuriem nodokļu un citu maksājumu reģistrācija ir atļauta bez elektroniskajiem kases aparātiem» 4.15. punktu, kurā teikts, ka strādāt bez elektroniskā kases aparāta un neizsniegt kvīti var juridiskas personas un individuālā darba veicēji, kas gadatirgos un izbraukuma tirdzniecības vietās realizē saimnieciski ražotas pārtikas un nepārtikas preces, izņemot alkoholiskos dzērienus un tabakas izstrādājumus, ja tās ir nomaksājušas tirdzniecības, pašvaldības nodevu.

Lai nepārprastu šo apakšpunktu, ir jāzina, kas ir uzskatāms par izbraukuma tirdzniecību. Saskaņā ar LR Ministru kabineta noteikumiem Nr. 201 (04.06.96.) «Par tirdzniecību Latvijas tirgos, gadatirgos, ielu tirdzniecības vietās un izbraukumos» šis termins tiek skaidrots šādi: izbraukuma tirdzniecība — tirdzniecība ar pārtikas un nepārtikas precēm masu pasākumu (dziesmu un deju svētki, sporta un kultūras pasākumi, reliģiskie svētki) vietās.

Nekas agrāk pieņemtajās prasībās par elektronisko kases aparātu izmantošanu juridisko personu un fizisko personu (reģistrācijas apliecību īpašnieku) darbībā nav mainījies.

Par SIA statūtu kapitāla palielināšanu

VIS Preiļu rajona nodaļas nodokļu inspekcija atgādina, ka saskaņā ar 1996. gada 19. septembra likuma «Grozījumi likumā «Par sabiedrībām ar ierobežotu atbildību»» pārejas noteikumiem sabiedrībām ar ierobežotu atbildību, kuras līdz 1996. gada 1. maijam nav palielinājušas pamatkapitālu un kuru pamatkapitāls neatbilst likuma «Par sabiedrībām ar ierobežotu atbildību» 23. panta noteikumiem, jāpalielina pamatkapitāls līdz 1996. gada 31. decembrim, Uzņēmumu reģistrā veicot attiecīgus grozījumus sabiedrības statūtos.

Reģistrējot grozījumus sabiedrības statūtos sakarā ar kapitāla palielināšanu līdz 2000 latiem, tiek iekasēta valsts nodeva Ls 100 saskaņā ar pārejas noteikumu 2. punktu.

Ja SIA nespēj vai negrib savu pamatkapitālu palielināt līdz 1. janvārim, tai vai nu jāreorganizējas (pārveidojot to, piemēram, par individuālo uzņēmumu), reorganizāciju pabeidzot līdz 1997. gada 1. janvārim, vai līdz šī gada 1. oktobrim bija jāizsludina SIA likvidācija.

Grozījumu 4. punkts nosaka, ka līdz 1997. gada 15. janvārim Uzņēmumu reģistram oficiālajā preses izdevumā «Latvijas Vēstnesis» jāpublicē to SIA saraksts, kuru pamatkapitāls neatbilst likuma prasībām.

Arī mūsu rajonā vēl ir SIA, kas nav palielinājušas statūtkapitālu, tāpēc lūdzam to nokārtot likumā paredzētajā kārtībā un termiņos.

M.Smirnova,
VID Preiļu rajona nodaļas nodokļu inspekcijas priekšniece

Bērns mūsu vidū, vai tu esi aizsargāts lielajā pasaulē?

Diendienā runājam un rakstām par izglītības aktivitātēm, interesantiem pasākumiem, skolēnu sasniegumiem masu skolās un privātskolās, jo kā nu ne — tur aug mūsu Latvijas valsts cerīgā nākotne — topošie ministri, biznesmeņi, juristi utt.

Vēl pašvaldību darbiniekiem un cita ranga amatpersonām modes lieta ir braukt uz Skandināvijas valstīm un tad jūsmot, cik tur brīnišķīga attieksme pret bērniem un pieaugušajiem — invalīdiem, bāreņiem, cik brīnišķīgi un saprotoši viņus uzņem veselo cilvēku sabiedrībā, un kā par viņiem gādā valsts. Bet līdzko jāsākas šīs pieredzes adaptācijai Latvijā, pēkšņi kaut kur pazūd gan jūsmīgā attieksme, gan jūsmotāju lielākā daļa, jo atklājas, ka ir citas, svarīgākas lietas, ko darīt, un citas, svarīgākas jomas, kur ieguldīt naudu.

Beigās izrādās, ka mēs pat neprotam apieties ar tiem, kas kaut kādā ziņā ir savādāki kā mēs, jo viena lieta ir aplūkot Rietumu invalīdus kā svešzemju eksponātus, pavisam cita — iedziļināties un veltīt uzmanību tam, ko jūt un ko gaida no dzīves bērni, jaunieši, arī pieaugušie ar fiziskās vai garīgās attīstības problēmām, kuri dzīvo mums līdzās.

Šoreiz pastāstīsim jums par skolu, kas atrodas mūsu rajonā, mūsu acu priekšā, un kura, patīk tas kādam vai nē, ieņem savu vietu mūsu izglītības sistēmā. Skolā mācās, dzīvo un strādā bērni, kuri atšķiras no parastas vidusskolas vai pamatskolas audzēkņiem ar citādāku dzīves uztveri. Šīs mācību iestādes — Rudzātu speciālās internātskolas direktors Jānis Vjakse un pedagogi Anna Romanovska, Lūcija Kudiņa, Zanda Spūle-Vilcāne, Natālija Vārpsaliete, Juris Kursītis un citi skolotāji un skolas saimnieciskie darbinieki stāstīja mums par savas skolas ikdienu un svētkiem, mēs redzējām, kā pamazām skolēni un skolotāji veido skolas saimniecību, kā zēni un meitenes mācās izgatavot mājai derīgas lietas un jaukas lietas savam priekam.

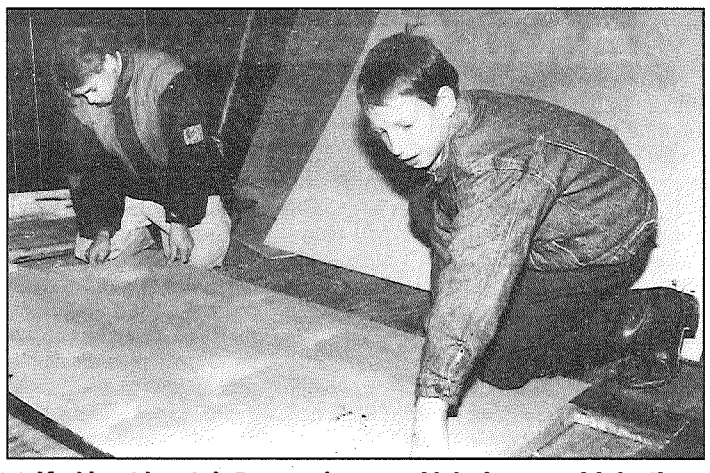

◆ Kad kaut kas taisāms no jauna vai labojams, galdniecības darbnīca ir īstā vieta, kur to darīt.

Skola ir pilnīgā valsts finansējumā, tās šī gada budžets — Ls 93689. Visvairāk līdzekļu — Ls 22680 — tiek tērēts skolēnu ēdināšanai (4-reizēja ēdināšana vienam skolēnam izmaksā Ls 1 dienā), Ls 10000 mīkstā inventāra iedāvei, Ls 3000 mācību līdzekļiem, Ls 3980 kancelejas precēm, Ls 5600 malkai, Ls 14071 saimniecībai, transporta izdevumiem, Ls 1580 pabalstiem (bērniem bāreņiem; skolas beigšanas pabalsti) un veterināro pakalpojumu apmaksai, Ls 1600 maksai par elektroenerģiju utt. Līdzekļu šogad, kā atzina direktors un paši skolotāji, ir pilnīgi pietiekoši, citādi būs nākamgad — skolas budžets tiek prognozēts krietni mazāks.

Skolā no 1. līdz 10. klasei mācās 76 skolēni (no tiem 37 bāreņi) no Preiļu rajona, no Rīgas, Jelgavas, Cēsīm u.c. pilsētām. Skolā ir arī divas krievu bērnu klases, bet, kā apgalvoja skolotāji, krievu bērni labā līmenī apguvuši latviešu sarunvalodu un ar latviešu bērniem sadzīvo itin draudzīgi. Šogad mācības skolā uzsākuši arī 10 pirmklasnieki.

Tā kā šī skola ir bērniem ar dažādu pakāpju garīgās attīstības traucējumiem, mācības tajā notiek pēc speciālām programmām, katram bērnam ir vajadzīga individuāla pieeja, — darbs ar katru pēc viņa spējām. Skolotājam reizē nākas būt arī psihologam, jo pēdējos gados, salīdzinot ar iepriekšējiem, skolā uzņemtie audzēkņi ir emocionāli nelīdzsvarotāki. Palīgskolas skolotāja darbs ir smags un joprojām pienācīgi nenovērtēts, neskatoties uz piemaksām, ko šādas skolas pedagogi saņem.

Rudzātu speciālajā internātskolā strādā 23 skolotāji, no tiem 12 ar augstāko izglītību. Skolotāji Juris Kursītis, Helēna Stašulāne, Jānis Viļums, Valentīna Pintāne, Natālija Vārpsaliete ir ar lielāko darba stāžu šajā skolā. Tomēr skolas galvenā problēma joprojām ir pedagoģisko kadru trūkums, skolā joprojām nav arī diplomēta psihologa, brīva ir arī ārsta štata vieta, un nav cerību, ka tuvākajā laikā šī problēma atrisināsies. Šodien reāli domājošs, darbīgs cilvēks par tik niecīgu algu neies strādāt uz speciālo skolu, kura piedevām vēl neatrodas pagasta centrā. Šobrīd skolai uzticīgie pedagogi izmanto iespējas, lai papildinātu savas zināšanas kursos, arī lai iegūtu augstāku pedagoģisko izglītību.

Problēma ir arī ar speciālo skolu mācību grāmatām. Kā teica skolas bibliotekāre Anna Vaivode, savulaik daudz grāmatu izdeva Padomju Savienība, tagad mūsu brīvvalstī speciālo skolu mācību grāmatu autoru tikpat kā nav. Šogad saņemtas grāmatas tikai 4. un 5. klasei. Diezgan vecas skolas bibliotēkā ir daiļliteratūras grāmatas, arī paši bērni nav īpaši lasītkāri. Labprātāk viņi klasē izlasa un atstāsta lasīto skolotāja vadībā, nekā to dara patstāvīgi.

Galvenais, uz ko tiek likts akcents šajā skolā, nav vis teorētisko zināšanu apguve dažādos mācību priekšmetos, bet gan praktisko prasmju un iemaņu attīstīšana, lai audzēkņi iemācītos visus elementāros darbus, kas dzīvē noderīgi.

Skola ir kā liela zemnieku saimniecība, kas veidojas un attīstās, un dzīvo savu dzīvi atbilstoši dabas ritumam. Kā teica skolas direktors: «Šīs skolas bērnu nevar iemācīt patstāvīgai dzīvei, sēžot pie TV vai datora ekrāna, jo tie mūsu bērnam neko neizsaka. Mēs ieguldījām līdzekļus un sākām veidot šo saimniecību, lai bērni reāli izjustu, kas ir darbs.»

Skolai lietošanā ir ap 72 ha zemes, kur tiek audzēti graudaugi un dārzeņi skolas vajadzībām, skolai ir arī augļu koku dārzs. Skolēniem tā ir iespēja iemācīties visus darbus dārzā, lecektīs, uz lauka. Laukam gan nepieciešams uzlabot meliorācijas sistēmu, jo slapjos rudeņos zemākajās vietās kultūraugi izslīkst. Meliorācijai šobrīd nav līdzekļu, un tā paliek tuvākās nākotnes plānos. Skolai ir 3 traktori, 2 smagās mašīnas un cita lauksaimniecības tehnika, ar kuru tiek apstrādāta gan lielā zemes platība, gan dažreiz izlīdzēts pagastam. Dažādiem izbraucieniem skolai ir arī 2 autobusi.

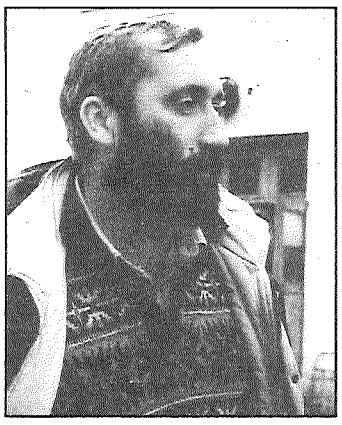

◆ Skolas direktors Jānis Vjakse.

Pašreiz pie skolas tiek celta jauna klēts un dzirnavas, un veic šo darbu 9. klases zēni. Viņi noslēguši līgumus, strādā pēc stundām vai brīvdienās, un par savu darbu saņem algu (ap Ls 25-30 mēnesī). Šāda līgumdarbu sistēma skolā tiek praktizēta, jo tā ir iespēja sagatavoties reālajai dzīvei, strādāt un nopelnīt.

Pārkārtojumi, kuros audzēkņi pieliek savu roku, notiek arī pašā skolas ēkā. Tā ir ap 40 gadu veca, ļoti nolietojusies un, protams, varētu līdzekļus «atraut» citiem plāniem un uzreiz visu ēku izremontēt. Tomēr līdzekļi tiek sadalīti tā, lai virzītos uz priekšu darbi gan skolas saimniecībā, gan skolas ēkā. Tiek iepirkti izejmateriāli un no tiem pašu spēkiem izgatavotas mēbeles — galdi, plaukti u.c.

Nesen visās 6 guļamistabās nomainīti matrači un gultas, tagad internātskolas bērniem ir jaunas SIA «Ozols» un arī paši bērnu izgatavotas koka gultiņas. Tiek atjaunotas vecās mēbeles, nomainītas durvis, un šo priekšmetu izgatavošanā savu roku atkal pieliek skolēni, jo pašiem skolas lietas kādreiz tīšām vai netīšām gadās arī sabojāt.

Skola plāno būvēt vēl graudu kalti un dēļu žāvētavu, pašu spēkiem uzbūvēta katlu māja, kurā kā kurināmo izmanto malku. Pagājušā gadā tika iesākta un jau praktiski iekārtota arī jaunā galdniecības un metālapstrādes darbnīca. Viss tajā redzamais ir bērnu darbs — paši salika griestus, apšuva sienas, taisīja durvis, grieza stiklus un stikloja logus, zēni izgatavoja arī krēsliņus un atjaunoja mēbeles. Viena no šīs darbnīcas telpām atvēlēta klūdziņu pīšanas nodarbībām. Ar šo amatu bērni nodarbojas jau 3 gadus, un paši sagatavo arī visu nepieciešamo — nazīšus, īlenus, klūdziņas. Citam pīšana veicas labāk, citam sliktāk, bet gatavie darbiņi ātri vien atrod savus īpašniekus, tiek pārdoti, uzdāvināti. Zēni apgūst arī mežizstrādes pamatus, bet nākamgad pavasarī 9. klases zēniem būs traktormācība.

Lieli darbi notiek arī kūtī. Lopus skola savulaik iepirkusi no saimniekiem, arī no sovhoza, un tagad tie jau sevi atražojuši, ir 6 slaucamas govis, jaunlopi, aitas. Pamatā tur strādā lopkopēja, arī skolas bērni dara daudzus darbus – baro lopus, izmēž mēslus, cērp aitas utt. Mēs paguvām ierasties tieši uz aitu cirpšanas laiku, kad kūtī darbojās meitenes no arodapmācības klases (10. kl.). Beidzot šo klasi, viņas saņem apliecību ar ierakstu «Lauku māju saimnieces palīgs».

Skolas gados meitenes skolotāju vadībā pamazām iegūst iemaņas ne tikai lauksaimniecībā, bet arī mājturībā. Mājturības mācību programmas sastāda skolotājas pašas un pacietīgi meitenēm māca pārvaldīt sarežģīto šūšanas (skolā ir 5 elektriskās, 4 kājminamās šujmašīnas), adīšanas, tamborēšanas, izšūšanas mākslu. Dziju rokdarbiem skola iepērk vai iemaina pret pašu audzēto aitu vilnu. Dažreiz līst arī asaras, kad darbiņš nav izdevies un jājauc ārā, bet galvenais ir rezultāts — skaisti cimdi, zeķes, jakas, džemperi, labākie no kuriem piedalījušies izstādēs mūsu rajonā un Latvijas speciālajās skolās. Meitenes ar saviem adījumiem piedalās arī Latvijā rīkotajās speciālo skolu audzēkņu veidoto tērpu skatēs. Topošās saimnieces izzina arī kulinārijas noslēpumus, konservē, vāra ievārījumus, palīdz saimniecēm virtuvē. Vasarās un rudeņos skolēni paši lasa mellenes, dzērvenes, noteiktu daudzumu nodod skolas virtuvē, pārējo pārdod pagasta ļaudīm.

Visu laiku skolas bērni ir kustībā, tas attiecas arī uz brīvā laika pavadīšanu. Kā teica skolas direktors, — «braucam visur, sākot ar Liepāju, beidzot ar Alūksni.» Bērni piedalās visās sporta sacensībās, kas notiek starp speciālajām skolām Latvijā. Šādās sacensībās apbalvoti tiek visi, arī fiziski vājākie bērni sacenšas ar sev līdzvērtīgiem, un var uzvarēt. Tas rada stimulu sevi apliecināt. Rudzātu speciālajā internātskolā cieņā ir galda teniss, arī sacensībās šajā disciplīnā veicas itin labi. Stadionā pie skolas tiek rīkota ikgadējā futbola diena, kur sacenšas gan pieaugušie, gan bērni arī no tuvējiem kaimiņu pagastiem.

Skolā bērniem tiek sarīkoti arī interesanti svētki, šogad tiks spēlētas pat latgaliešu kāzas. Par tradīciju jau kļuvusi folkloras pēcpusdiena, kas tiek rīkota saistībā ar latvju gadskārtu ierašām. Bērni iet rotaļās, dzied dziesmas, min mīklas, tādējādi izzina latviešu tradīcijas. Šogad folkloras pēcpusdiena notika Mārtiņos, un Mārtiņdienai par godu tika sarīkota arī dārzeņu izstāde, kur parastu bieti, kāpostu, kabaci bērnu izdoma bija pārveidojusi interesantās lietās. Skolā ir daudz dziedošu bērnu, bet īpaši muzikāla ir šī gada 8. klase. Darbojas arī skolas ansamblis, bērni tiek vesti uz teātriem, cirku, skolā, kā visās skolās, notiek diskotēkas.

Liela loma ir bērnu garīgajai audzināšanai. Skolā tiek mācīta ticības mācība, un šīs stundas, kuras vada skolotāja Valentīna Pintāne (viņa mācās arī Katehētikas institūtā), ir ļoti izjustas un bērniem uztveramas. Katehētikas institūta Latgales nodaļā Rēzeknē mācās arī skolas mūzikas skolotāja Valentīna Lietauniece. Tāpēc bērniem nav svešs ceļš uz Rudzātu katoļu baznīcu, viņi tiek iesvētīti un saņem pirmo svēto Komūniju.

Skola ir šo bērnu patvērums līdz brīdim, kamēr viņi nonāk lielajā pasaulē. Puse skolas bērnu ir bāreņi, gandrīz visi pārējie nāk no nelabvēlīgām ģimenēm, kurām vai nu atņemta vecāku vara, vai šie vecāki ar skolu uztur saikni tikai izziņu līmenī. Bērnu ar garīgo atpalicību integrēšanās sabiedrībā nav tikai skolas, tā ir valsts līmenī risināma problēma. Skolā bērns iemācās sev dzīvē nepieciešamās prasmes, bet viņam jāiemācās arī patstāvīgi par sevi rūpēties. Skolā ir paredzēts iekārtot istabu ar ledusskapi, plīti, un vecāko klašu skolēniem dot naudu, lai paši iepērkas, gatavo sev ēdienu, lai paši mazgā savas drēbes, un lai iemācās laicīgi pagūt arī uz stundām un uz darbu. Tādējādi jaunieši, beidzot 10. klasi, drošāk sāks patstāvīgu dzīvi.

Lielākā palīgskolu audzēkņu problēma ir tā, ka viņus momentā asimilē tā vide, kurā viņi nokļūst. Jebkurā vidē, arī nelabvēlīgā, viņi vienmēr ir tikai izpildītāji, viņi pakļaujas un tādēļ arī visvairāk cieš. Arī uz apsūdzēto sola bērni no palīgskolām nonāk visbiežāk, jo mūsu zināmā mērā mietpilsoniskā sabiedrība viņus nevēlas un arī nemāk pieņemt, bet noziedzīgajai pasaulei šie jaunieši ir izdevīgi, jo viņus neviens neaizstāv un viņi nespēj arī loģiski izvērtēt situāciju. Joprojām, kā teica šīs skolas skolotāja L.Kudiņa, sabiedrībai nav arī pietiekošas informācijas par speciālajām skolām, par šo audzēkņu dzīvi, problēmām. Un neinformētība neveicina šo bērnu integrāciju sabiedrībā, tā veicina sabiedrības piesardzīgu, pat noraidošu attieksmi pret viņiem. Lai palīdzētu šiem jauniešiem, mums jātiek pāri šai barjerai, jābeidz līdz apnikumam devalvētā Eiropas cildināšana un jāsāk ar civilizētu izpratni un attieksmi pret mūsu pašu līdzcilvēkiem.

Daina Kursīte
Andra Kursīša foto

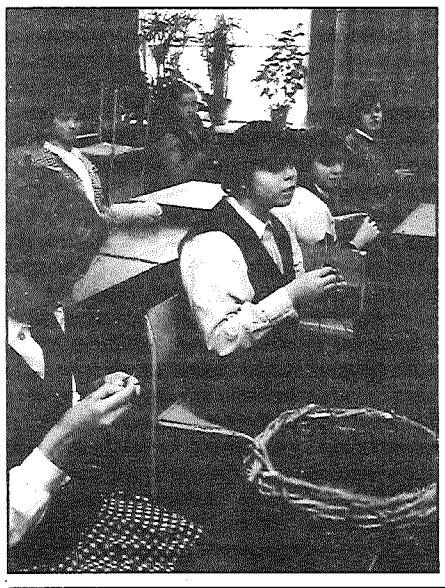

◆ Adīšana skolas meitenēm ir īpaši iecienīta nodarbība.

◆ Nodarbība, kurā top zaļais putns, sēne gliemezim un vēl daudz kas cits.

Sludinājumi un reklāma ☎ 22305

Pārdod

Fiat Ducato, 1986.g., Audi-80, 1980.g. 1,6 L, Audi-80, 1985.g. Tālr. 42455;
* * *
Audi-100 CD. Tel. 16256;
* * *
VAZ-21063, 1982.g., Ls 300, Stabulnieku pag. «Pastaros». J.Balodis;
* * *
pašizgāzēju GAZ-53 pēc remonta, Ls 400. Tel. 21095;
* * *
VW Golf, 1986.g., dīzelis, un Ford Escort, 1981.g. Tālr. 24194;
* * *
VW Golf II, 1,6 D, 1986.g. un Audi-80, 1984.g., pārejas modelis. Tālr. 22670 darba laikā, 23395 vakaros;
* * *
Opel Ascona, 1,6 S, 1984.g., 4 durvis, zilā krāsā, tonētie stikli, jaunas bremzes, riepām antikorozijas apstrāde, labā tehniskā kārtībā, $ 1650. Tālr. 59200;
* * *
steidzami automašīnu Subaru Leone Kombi, 1986.g. Tel. 23294;
* * *
M-412 un GAZ-53 (benzīnvedējs). Tel. 37583;
* * *
M-412, 1984.g. Tel. 48543;
* * *
steidzami Opel Ascona rezerves daļas. Dzinējs 1,6 cm^3 labā stāvoklī. Tel. 15197;
* * *
M-412, 1978.g. Tel. 23784;
* * *
VW Passat 1,6, 1982.g., pikaps, vai maina pret mazāku automašīnu vai pret VAZ. Tel. 22984 vakaros;
* * *
Opel Kadett 1,3, 1981.g. Tel. 21393;
* * *
M-20 «Pobeda» spārnus un citas rezerves daļas. Tel. 14283 vakaros;
* * *
BMW-323i, 1979.g.; Opel Kadett 1,3, 1981.g., lietie diski, āķis; iekrāvēju PKU-0,8 (KUN). Tel. 41530 vakaros;
* * *
lēti pašizgāzēju GAZ-52, var rezerves daļām. Tel. 23747;
* * *
GAZ-52 (degvielas vedējs) un GAZ-52 (tehniskā palīdzība). Zvanīt 59293 vakaros;
* * *
T-150K, 1986.g., labā tehniskā kārtībā, kapitālais remonts 1992.g. Zvanīt 36532, 33733;
* * *
lēti itāļu, vācu, poļu mēbeles ar piegādi. Tel. 42455;
* * *
sīpolus. Tālr. 23867;
* * *
jaunus ledusskapjus, saldētavas «Snaige». Piegāde, garantija 1 gads. Tel. 21268;
* * *
30 kW elektromotoru. Tālr. 15244;
* * *
elektromotoru 28 kW, 750 apgr./min. Zvanīt 8-254-72671;
* * *
garāžu Preiļos, Liepu ielā. Zvanīt 21683 vakaros;
* * *
1-istabas dzīvokli Rīgā. Izskatīšu visus variantus. Tālr. 24612;
* * *
2-istabu dzīvokli Preiļos. Tel. 21061, 42390;
* * *
takša kucēnus. Tel. 65095 pēc 17.00;
* * *
zirgu, ragavas un ratus. Tel. 35310;
* * *
jaunu zirgu. Cena pēc vienošanās. Tel. 57642;
* * *
2 lecinātas teles, 3 aitu mātes, darba zirgu. Tel. 13434;
* * *
labas jaunas govis. Tel. 51431.

Pērk

privatizācijas sertifikātus par visaugstākajām cenām Līvānos, pasta ēkas 2. stāvā. Tālr. 42663;
* * *
gaļu. Tālr. 55743;
* * *
gaļu. Tel. 21898;
* * *
gaļu. Savi kāvēji. Tālr. 24474;
* * *
gaļu. Tel. 23477, 43350;
* * *
jaunlopus (arī ādas) un aitas, cūkgaļu. Tel. 22407 rītos un vakaros;
* * *
gaļu. Tālr. 22807 vai 23685;
* * *
gaļu. Tālr. 58469, 58626;
* * *
cūkgaļu. Tālr. 15452;
* * *
automašīnas URAL riepas. Tel. 41278, 42062;
* * *
traktora piekabi 2 PTS-4. Tālr. 42747 pēc 17;
* * *
no cirsmas skujkoku papīrmalku un sīkbaļķus. Mob. tālr. 8-29-357033 vai 43600, 43075 vakaros.

Maina

2-istabu dzīvokli Preiļos pret dzīvokli Daugavpilī. Tālr. 22680;
* * *
VAZ-21061, 1983.g., 84000 km, pret jebkādas modifikācijas UAZ. Tālr. 23185.

Īrē

dzīvokli. Tel. 21205 pēc 18.00.

Dažādi

SIA Ezerzeme-Invest pērk un pārdod privatizācijas sertifikātus. Tālr. 22343.
* * *
Mācu ķīmiju. Tel. 22026.
* * *
Pazaudēti zemes dokumenti uz Jāņa Spika vārda. Zvanīt 22809 vakaros.
* * *
Rīkojam Jaungada eglītes bērniem. Tel. 24557.
* * *
Ar garantiju remontējam traktoru augstspiediena degvielas sūkņus. Zvanīt 54714 agri no rīta.

Rēzeknes virsmežniecība š.g. 17. decembrī plkst. 11.00 Rēzeknē, Rēznas iela 6,

rīko izsoli

1997. gada cirsmu fondam galvenajās un starpcirtēs. Tālruņi uzziņām 246-27326, 246-22706.

Veikals «Oma» Preiļos, Rēzeknes ielā 2, piedāvā Ziemassvētku un Jaungada dāvanu komplektus. Ir atlaides.

---

17. decembrī plkst. 10.00 grāmatu nama «Latgale» zālē notiks Preiļu rajona Dārzkopības un biškopības biedrības kopsapulce. Sapulcē piedalās tie, kuri samaksājuši biedru maksu par 1996. gadu, uzrādot biedra kartes.

Valde

Noteiktas cenu atlaides pasta sūtījumiem iedzīvotājiem no 1996.g. 7. decembra līdz 20. decembrim vēstuļu nosūtīšanai Latvijā, no 1996. g. 7. decembra līdz 15. decembrim vēstuļu un paku nosūtīšanai uz ārvalstīm.

Tautas dziedniece, psiholoģe Valentīna Kuļešova palīdzēs jums atbrīvoties no dažādām slimībām: ādas, piena dziedzeru, plaušu, sirds, kuņģa, aknu, vairogdziedzera u.c.; izvadīs akmeņus no nierēm, žults, urīnpūšļa; novērsīs lāstu, ļaunas acs ietekmi; palīdzēs atrisināt ģimenes problēmas; atbrīvos no stresa, trauksmes sajūtas, bailēm; veiks darbu ar fotogrāfiju; noņems alkohola ietekmi.

Pieņems 11. decembrī Preiļos, Raiņa bulvārī 24 (viesnīcas telpās) un 12. decembrī Līvānos, kultūras namā no plkst. 10.00. Uzziņas pa tālr. 8-241-21744.

«Vidzemes tekstils» piedāvā

iegādāties par vilnu vai naudu segas, aizkarus, trikotāžu un dzijas (mazgātas vilnas cena Ls 1,25, nemazgātas Ls 0,55).

● 10. decembrī Rožupē 9.00, Rudzātos 11.00, Sīļukalnā 13.00, Galēnos 14.00, Stabulniekos 15.00;
● 11. decembrī Aglonā 9.00, Rušonā 11.00, Jasmuižā 12.00, Gaiļmuižā 14.00, Sīlajāņos 15.00;
● 12. decembrī Riebiņos 9.00, Sutros 11.00, L.Klaparos 13.00, Upmalā 14.00, Pelēčos 15.00.

AS RAF ITC pērk, pieņem realizācijai un pārdod jaunus un lietotus mikroautobusus RAF. Vienmēr pārdošanā komplektācijas un rezerves daļas visu modeļu RAF, GAZ un UAZ mašīnām. Jebkura apmaksas forma.

Interesēties Rīgā, Duntes ielā 34, tel. 391851, 391757, fakss 391881.

Pārdod mikroautobusu «Latvija». Tel. 23758.

▼ 9. decembrī pārdos 12 mēnešus vecas dējējvistas (Ls 1,20) un 4,5 mēnešus vecus jaunputnus (brūnais Haiseks) Sīļukalnā 8.00, Galēnos 8.25, Stabulniekos 8.50, Riebiņos 9.15, Preiļos 9.40, Aizkalnē 10.40, Rušonā 11.05, Aglonā 11.30, Ārdavā 12.00, Pelēčos 12.30, Raudovkā 12.50, 2. Vārkavā 13.20, 1. Vārkavā 13.45, Ančkinos 14.10, Sutros 14.40, Rožupē 15.10, Rudzātos 15.40.

Preiļu rajona padome aicina tirdzniecības organizāciju un uzņēmumu vadītājus uz sadarbību, izstrādājot rajona sociāli ekonomiskās attīstības plānu. Tikšanās Preiļu rajona padomē 10. decembrī plkst. 10.00.

Izziņas pa telefonu 22671.

Valsts komercbankas Latvijas Hipotēku un zemes bankas Preiļu nodaļa

Pieņem:
- ❒ noguldījumus latos un valūtā,
- ❒ komunālos maksājumus (gāze, elektroenerģija),
- ❒ valsts nodevas un citus maksājumus.

Atver un apkalpo:
- ❒ norēķinu kontus Ls un valūtā juridiskām personām,
- ❒ sertifikātu kontus fiziskām un juridiskām personām.

Veic:
- ▼ valūtas maiņu,
- ▼ sertifikātu noformēšanu izsolei,
- ▼ faksa nosūtīšanu un saņemšanu klienta uzdevumā,
- ▼ zemes līgumu slēgšanu — pieņem katru dienu.

Telefons uzziņām Preiļos 24465, 21750.

Cienījamie elektroenerģijas patērētāji!

Ņemot vērā, ka decembrī sakarā ar Ziemassvētku un Jaunā gada svinībām ir mazāks darba dienu skaits, tiek saīsināts apmaksas termiņš par patērēto elektroenerģiju **līdz š. g. 20. decembrim.**

Lai novērstu liekus izdevumus elektroenerģijas pieslēgšanas gadījumā, lūdzam noreaģēt uz mūsu atgādinājumu.

Iepriekš pateicamies par atsaucību un novēlam priecīgus Ziemassvētkus, laimīgu Jauno gadu!

Austrumu elektriskie tīkli

Pateicamies radiem, draugiem, kaimiņiem un paziņām, kas dalījās ar mums bēdās, Robertu JUŠKĀNU pavadot mūžībā. Paldies visiem par līdzjūtību.

Piederīgie

Šī gada 5. decembrī mirusi mūsu mīļā Antoņina MĀLIŅA. Izvadīšana no Preiļu kapličas 9. decembrī plkst. 13.00.

Piederīgie

Koks nezin, kad vētrā tas lūzīs,
Ne cilvēka sirds, kad pukstēt tā stās.

Izsakām visdziļāko līdzjūtību skolotājai Kleopatrai Melderei, kad pēdējie ziedi klāj BRĀĻA kapu.

Silajāņu pamatskolas skolotāji

Sērojam kopā ar skolotāju Svetlanu Piskunovu, pavadot mūžībā VECMĀMIŅU.

Silajāņu pamatskolas skolotāji

NENOKAVĒJIET!

Tikai līdz 20. decembrim

jūs varat pasūtīt arklus "KVERNELAND" (Norvēģija)

ar 25% atlaidi.

Cenas no 890 Ls. (cenās ietverts PVN)
SIA "Armuss"; SIA "Certa"

Rīgas raj. Ulbroka, Institūta ielā 1
tālr. 910875, 910874, 910878

«Daiļrade» vēl Jums priecīgus Ziemassvētkus un laimīgu Jauno gadu!

Decembrī «Daiļrade» piedāvā atlaides:
- juveierizstrādājumiem — 20%,
- kancelejas precēm, bērnu jostām un mugursomām — 30%,
- pārējām precēm 5-10-15% no pirkuma summas:
  - līdz Ls 5 — 5%,
  - no Ls 5 līdz Ls 10 — 10%,
  - no Ls 10 — 15%.

Gaidīsim Jūs «Daiļrades» veikalā, Preiļos, Daugavpils ielā 1.

Darba laiks no 9.00 līdz 17.00, pusdienu pārtraukums no 13.00 līdz 14.00, sestdienās un pirmdienās no 9.00 līdz 14.00.

NOVADNIEKS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta. Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301. Tel. 22059, 22305, 21759.
Pasūtījuma indekss 3033.

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Laikraksta «Novadnieks» redakcija»

Iznāk 8 reizes mēnesī. Abonēšanas maksa mēnesī Ls 0,71. Mazumtirdzniecībā līgumcena.

Redaktors Pēteris Pīzelis

Reģistrācijas apliecība Nr. 1018 Iespiests SIA «Latgales druka», Rēzeknē, Baznīcas ielā 28. Ofsetiespiedums. Metiens 4970.

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā atsauce uz «Novadnieku» obligāta.